

U S T A W A

z dnia

o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) środki przymusu bezpośredniego używane lub wykorzystywane przez uprawnionych;
- 2) przypadki używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- 3) zasady używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- 4) postępowanie przed użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej i po ich użyciu lub wykorzystaniu;
- 5) dokumentowanie użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 2. 1. Uprawnieni do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej są:

- 1) funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 2) funkcjonariusze Agencji Wywiadu;
- 3) funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, ustawę z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym, ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach, ustawę z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, ustawę z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, ustawę z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu, ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, ustawę z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, ustawę z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawę z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym, ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawę z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej oraz ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej.

- 4) funkcjonariusze celni;
- 5) funkcjonariusze Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
- 6) inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego;
- 7) inspektorzy i pracownicy kontroli skarbowej;
- 8) strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej;
- 9) strażnicy Państwowej Straży Rybackiej;
- 10) funkcjonariusze Policji;
- 11) funkcjonariusze i żołnierze Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
- 12) funkcjonariusze Służby Więziennej;
- 13) funkcjonariusze i żołnierze Służby Wywiadu Wojskowego;
- 14) strażnicy straży gminnych (miejskich);
- 15) funkcjonariusze Straży Granicznej;
- 16) strażnicy Straży Leśnej;
- 17) strażnicy Straży Marszałkowskiej;
- 18) funkcjonariusze Straży Ochrony Kolei;
- 19) funkcjonariusze Straży Parku;
- 20) żołnierze Żandarmerii Wojskowej lub wojskowych organów porządkowych;
- 21) pracownicy ochrony posiadający licencję pracownika ochrony fizycznej, wykonujący zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony osób i mienia, o których mowa w ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.²⁾).

2. Uprawnieni do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego są:

- 1) członkowie służby porządkowej, o których mowa w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. Nr 62, poz. 504, z późn. zm.³⁾);
- 2) pracownicy zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich lub młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708, z 2008 r. Nr 171, poz. 1055 i Nr 180, poz. 1112, z 2009 r. Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 182, poz. 1228 i Nr 229, poz. 1496, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 170, poz. 1015 i Nr 171, poz. 1016 oraz z 2012 r. poz. 908.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 127, poz. 857 i Nr 152, poz. 1021, z 2011 r. Nr 217, poz. 1280 oraz z 2012 r. poz. 951.

Art. 3. Ustawy nie stosuje się do:

- 1) przymusu bezpośredniego lub zasad użycia lub wykorzystania broni palnej, o których mowa w:
 - a) ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, 1166, 1342 i 1529),
 - b) ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 461, 1101, 1407 i 1445),
 - c) ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356),
 - d) ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.⁴⁾) oraz ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z 2010 r. Nr 164, poz. 1108 oraz z 2011 r. Nr 50, poz. 255 i Nr 217, poz. 1280) – w zakresie wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej wobec statków morskich i powietrznych,
 - e) ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375),
 - f) ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.⁵⁾),
 - g) ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570, z późn. zm.⁶⁾);
- 2) funkcjonariuszy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, o których mowa w art. 100i ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 oraz z 2012 r. poz. 589 i 769).

Art. 4. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) broni palnej – należy przez to rozumieć broń palną bojową w rozumieniu ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r. poz. 576);

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 170, poz. 1015, Nr 171, poz. 1016 i Nr 230, poz. 1371 oraz z 2012 r. poz. 627, 664, 769 i 951.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 92, poz. 880 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 33, poz. 289 i Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 249, poz. 1830, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 668 i Nr 92, poz. 753, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, z 2011 r. Nr 230, poz. 1373 oraz z 2012 r. poz. 908 i 985.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 76, poz. 641, z 2010 r. Nr 107, poz. 679 i Nr 257, poz. 1723 oraz z 2012 r. poz. 892.

- 2) doprowadzaniu – należy przez to rozumieć czynności podejmowane w celu przemieszczenia:
 - a) osoby zatrzymanej, ujętej lub przymusowo doprowadzanej w trybie i w przypadkach określonych w przepisach odrębnych do właściwych organów lub instytucji,
 - b) cudzoziemca pobranego ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia,
 - c) cudzoziemca do granicy Rzeczypospolitej Polskiej albo od tej granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje wydany, lub państwa, w którym następuje przekazanie tego cudzoziemca do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, na podstawie decyzji właściwego organu,
 - d) cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy z wnioskiem o zapewnienie doprowadzenia tego cudzoziemca wystąpił przewoźnik;
- 3) konwoju – należy przez to rozumieć przemieszczanie osób lub mienia, w tym:
 - a) osób pobranych z zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub policyjnej izby dziecka,
 - b) osób skazanych lub tymczasowo aresztowanych przekazywanych na podstawie umów międzynarodowych,
 - c) wartości pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych,
 - d) broni, amunicji, materiałów lub środków niebezpiecznych, w tym materiałów wybuchowych, chemicznych lub radioaktywnych,
 - e) uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego,
 - f) środków odurzających lub substancji psychotropowych,
 - g) dokumentów lub materiałów zawierających informacje niejawne,oraz zespół czynności realizowanych w związku z tym przemieszczaniem przez uprawnionego do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej;
- 4) obezwładnieniu – należy przez to rozumieć pozbawienie swobody ruchów lub spowodowanie odwracalnej, krótkotrwałej dysfunkcji kończyn lub zmysłów w celu wyeliminowania zagrożenia ze strony osoby lub zwierzęcia lub przełamania oporu osoby niepodporządkowującej się wydawanym na podstawie prawa poleceniom;

- 5) pododdziale zwartym – należy przez to rozumieć zorganizowaną, jednolicie dowodzoną grupę funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej lub Żandarmerii Wojskowej, przeznaczoną do działań o charakterze prewencyjnym w razie zagrożenia lub zakłócenia bezpieczeństwa albo porządku publicznego;
- 6) użyciu środka przymusu bezpośredniego – należy przez to rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec osoby;
- 7) użyciu broni palnej – należy przez to rozumieć oddanie strzału w kierunku osoby z zastosowaniem amunicji penetracyjnej;
- 8) ważnych obiektach lub urządzeniach – należy przez to rozumieć podlegające ochronie:
 - a) obiekty lub urządzenia:
 - istotne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, nienaruszalności granicy państwowej, bezpieczeństwa ruchu kolejowego lub gospodarki lub kultury narodowej,
 - centralnych organów państwowych, wymiaru sprawiedliwości, kontroli skarbowej, przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych albo organizacji międzynarodowych,
 - obiekty i urządzenia podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.⁷⁾) lub ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia,
 - b) obiekty ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, sporządzonym na podstawie art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.⁸⁾) oraz wchodzące w ich skład i powiązane z nimi systemy;
- 9) wykorzystaniu środka przymusu bezpośredniego – należy przez to rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec zwierzęcia albo zastosowanie go

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2008 r. Nr 66, poz. 402, z 2009 r. Nr 22, poz. 120 i Nr 85, poz. 716, z 2010 r. Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 117, poz. 677 oraz z 2012 r. poz. 664.

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 59, Nr 65, poz. 553, Nr 85, poz. 716 i Nr 131, poz. 1076, z 2010 r. Nr 240, poz. 1600, z 2011 r. Nr 22, poz. 114 oraz z 2012 r. poz. 460, 908 i 951.

w celu zatrzymania, zablokowania lub unieruchomienia pojazdu lub pokonania przeszkody;

- 10) wykorzystaniu broni palnej – należy przez to rozumieć oddanie strzału w kierunku zwierzęcia, przedmiotu lub w innym kierunku niestwarzającym zagrożenia dla osoby.

Art. 5. Uprawniony do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, zwany dalej „uprawnionym”, może użyć środka przymusu bezpośredniego lub broni palnej lub wykorzystać je do celów określonych w niniejszej ustawie wyłącznie w zakresie realizacji zadań ustawowych podmiotu, w którym pełni służbę albo w którym jest zatrudniony.

Art. 6. 1. Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje się je w sposób niezbędny do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania, proporcjonalnie do stopnia zagrożenia, kierując się wyborem środka o możliwie jak najmniejszej dolegliwości.

2. Broni palnej używa się lub wykorzystuje się ją wyłącznie, jeżeli użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego:

- 1) okazało się niewystarczające do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania lub
- 2) nie jest możliwe ze względu na okoliczności zdarzenia.

Art. 7. 1. Środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej używa się lub wykorzystuje się je w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę.

2. Od użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej należy odstąpić, gdy cel ich użycia lub wykorzystania został osiągnięty.

3. Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje się je z zachowaniem szczególnej ostrożności, uwzględniając ich właściwości, które mogą stanowić zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby.

4. Podejmując decyzję o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej, należy postępować ze szczególną rozważą i traktować jej użycie jako środek ostateczny.

Art. 8. W przypadku gdy uzasadniają to okoliczności zdarzenia, uprawniony może użyć jednocześnie więcej niż jednego środka przymusu bezpośredniego lub wykorzystać jednocześnie więcej niż jeden taki środek.

Art. 9. 1. Środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, z wyjątkiem sytuacji, gdy zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby, nie używa się wobec:

- 1) kobiet o widocznej ciąży;

- 2) osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat;
- 3) osób o widocznej niepełnosprawności.

2. Użycie środków przymusu bezpośredniego w sytuacji, o której mowa w ust. 1, następuje z uwzględnieniem ich właściwości oraz stanu osoby, wobec której mają być użyte.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy siły fizycznej w postaci technik obezwładnienia.

Rozdział 2

Środki przymusu bezpośredniego

Art. 10. Środków przymusu bezpośredniego można użyć lub wykorzystać je w przypadku konieczności podjęcia co najmniej jednego z następujących działań:

- 1) wyegzekwowania wymaganego prawem zachowania zgodnie z wydanym przez uprawnionego poleceniem;
- 2) odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;
- 3) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;
- 4) przeciwdziałania naruszeniu porządku lub bezpieczeństwa publicznego;
- 5) przeciwdziałania bezpośredniemu zamachowi na ochraniane przez uprawnionego obszary, obiekty lub urządzenia;
- 6) ochrony porządku lub bezpieczeństwa na obszarach lub w obiektach chronionych przez uprawnionego;
- 7) przeciwdziałania zamachowi na nienaruszalność granicy państwowej w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej;
- 8) przeciwdziałania niszczeniu mienia;
- 9) zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia;
- 10) ujęcia osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;
- 11) zatrzymania osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;
- 12) pokonania biernego oporu;
- 13) pokonania czynnego oporu;
- 14) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym do autoagresji.

Art. 11. 1. Środkami przymusu bezpośredniego są:

- 1) siła fizyczna w postaci technik:
 - a) transportowych,

- b) obrony,
 - c) ataku,
 - d) obezwładnienia;
- 2) kajdanki:
- a) zakładane na ręce,
 - b) zakładane na nogi,
 - c) zespolone;
- 3) kaftan bezpieczeństwa;
- 4) pas obezwładniający;
- 5) siatka obezwładniająca;
- 6) kask zabezpieczający;
- 7) pałka służbowa;
- 8) wodne środki obezwładniające;
- 9) pies służbowy;
- 10) koń służbowy;
- 11) pociski niepenetracyjne;
- 12) chemiczne środki obezwładniające w postaci:
- a) ręcznych miotaczy substancji obezwładniających,
 - b) plecakowych miotaczy substancji obezwładniających,
 - c) granatów łzawiących,
 - d) innych urządzeń przeznaczonych do miotania środków obezwładniających;
- 13) przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej;
- 14) cela zabezpieczająca;
- 15) izba izolacyjna;
- 16) pokój izolacyjny;
- 17) koleczatka drogowa i inne środki służące do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych;
- 18) pojazdy służbowe;
- 19) środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiały wybuchowe;
- 20) środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających.

2. Środki przymusu bezpośredniego, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b–d, pkt 5, 7, 8 i 11–13, można wykorzystać także wobec zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby.

Art. 12. 1. Środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. a, pkt 2–4 i 6, można użyć także prewencyjnie w celu zapobieżenia ucieczce osoby ujętej, doprowadzanej, zatrzymanej, konwojowanej lub umieszczonej w strzeżonym ośrodku, areszcie w celu wydalenia lub osoby pozbawionej wolności, a także w celu zapobieżenia objawom agresji lub autoagresji tych osób.

2. Środków przymusu bezpośredniego prewencyjnie nie mogą użyć uprawnieni, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21 i ust. 2 pkt 1.

Art. 13. 1. Siły fizycznej można użyć lub wykorzystać w przypadkach, o których mowa w art. 10.

2. Używając lub wykorzystując siłę fizyczną, nie zadaje się uderzeń, chyba że uprawniony działa w celu odparcia zamachu na życie lub zdrowie własne lub innych osób albo na mienie lub przeciwdziałania ucieczce.

Art. 14. 1. Kajdanek można użyć w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–11, 13 i 14.

2. Kajdanek można użyć także na polecenie sądu lub prokuratora.

3. Kajdanek używa się w celu częściowego unieruchomienia kończyn.

4. Kajdanki zakłada się na ręcezymane z tyłu.

5. Kajdanek zespolonych lub kajdanek zakładanych na nogi można użyć wyłącznie wobec osób:

- 1) agresywnych;
- 2) zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z użyciem broni palnej, materiałów wybuchowych lub innego niebezpiecznego narzędzia lub przestępstwa, o którym mowa w art. 115 § 20, art. 148 lub art. 258 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁹⁾);

⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171,

3) pozbawionych wolności.

6. W przypadku prewencyjnego użycia kajdanek lub gdy w ocenie uprawnionego prawdopodobieństwo podjęcia próby ucieczki, czynnego oporu lub wystąpienia zachowania mogącego zagrażać życiu, zdrowiu lub mieniu jest nieznaczne, kajdanki można założyć na ręce trzymane z przodu.

7. Kajdanek zakładanych na nogi używa się równocześnie z kajdankami zakładanymi na ręce.

Art. 15. 1. Kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego używa się, jeżeli użycie innych środków przymusu bezpośredniego jest niemożliwe albo może okazać się nieskuteczne, w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 3, 4, 6, 10, 11, 13 i 14.

2. Kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego jednoczęściowego używa się w celu unieruchomienia rąk.

3. Pasa obezwładniającego wieloczęściowego używa się w celu unieruchomienia osoby.

4. Użycie kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego nie może utrudniać oddychania lub tamować obiegu krwi.

5. W przypadku użycia kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego w stosunku do nieletniego należy zapewnić mu niezwłocznie pomoc medyczną, a dalsze użycie tych środków uzależnia się od opinii osoby udzielającej tej pomocy.

Art. 16. 1. Kasku zabezpieczającego można użyć w przypadku, o którym mowa w art. 10 pkt 14.

2. Kasku zabezpieczającego używa się w celu zapobieżenia samookaleczeniu głowy, po uprzednim założeniu pasa obezwładniającego jednoczęściowego lub kaftana bezpieczeństwa albo kajdanek na ręce trzymane z tyłu.

Art. 17. 1. Siatki obezwładniającej można użyć lub ją wykorzystać, jeżeli użycie innych środków przymusu bezpośredniego jest niemożliwe albo może okazać się nieskuteczne, w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2–5, 7, 10 i 11.

poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474 i Nr 240, poz. 1602, z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130, Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245, Nr 72, poz. 381, Nr 94, poz. 549, Nr 117, poz. 678, Nr 133, poz. 767, Nr 160, poz. 964, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 233, poz. 1381 i Nr 240, poz. 1431 oraz z 2012 r. poz. 611.

2. Siatki obezwładniającej używa się w celu unieruchomienia osoby lub wykorzystuje się ją w celu unieruchomienia zwierzęcia.

3. Siatkę obezwładniającą miota się z broni palnej albo innych urządzeń albo zarzuca się ją ręcznie.

Art. 18. 1. Pałki służbowej można użyć lub wykorzystać ją w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–11 i 13.

2. Pałki służbowej nie stosuje się wobec osób:

- 1) w stosunku do których użyto środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2–5,
- 2) obezwładnionych wskutek użycia środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 13

– z wyjątkiem dźwigni transportowych stosowanych przy użyciu pałki służbowej.

3. Pałki służbowej używa się do obezwładnienia osoby przez zadanie bólu fizycznego lub do zablokowania kończyn albo wykorzystuje się ją w celu obezwładnienia zwierzęcia.

4. Pałką służbową nie zadaje się uderzeń i pchnięć w głowę, szyję, brzuch i nieumięśnione oraz szczególnie wrażliwe części ciała, z wyjątkiem sytuacji, gdy zachodzi konieczność odparcia zamachu stwarzającego bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby.

Art. 19. 1. Wodnych środków obezwładniających można użyć lub je wykorzystać przez zastosowanie urządzeń do tego przeznaczonych, w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1, 2, 8, 12 i 13.

2. Wodnych środków obezwładniających używa się w celu krótkotrwałego obezwładnienia osoby lub wykorzystuje się je w celu krótkotrwałego obezwładnienia zwierzęcia.

3. Wodnych środków obezwładniających można użyć także z dodatkiem środka łzawiącego lub barwiącego.

Art. 20. 1. Psa służbowego można użyć w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2, 5–7, 9–11 i 13.

2. Psa służbowego używa się, gdy ma założony kaganiec, chyba że:

- 1) został wytresowany do działania bez kagańca;
- 2) użycie psa służbowego służy do:
 - a) odparcia zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby,

b) wykonywania czynności służbowych wobec osób, w stosunku do których użycie broni palnej jest dopuszczalne w przypadkach, o których mowa w:

- art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c, pkt 2 i 3,
- art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i pkt 2 – gdy uprawnionym jest pracownik ochrony posiadający licencję pracownika ochrony fizycznej.

Art. 21. 1. Konia służbowego można użyć w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2, 4, 7, 8, 12 i 13.

2. Konia służbowego używa się do kontroli przemieszczania się grupy osób, wykorzystując jego masę.

Art. 22. 1. Pocisków niepenetracyjnych miotanych z broni palnej lub urządzeń do tego przeznaczonych można użyć lub wykorzystać je w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2–5, 7–11 i 13.

2. W przypadku zbiorowego zakłócenia porządku publicznego użycie pocisków niepenetracyjnych poprzedza się strzałem ostrzegawczym lub salwą ostrzegawczą w bezpiecznym kierunku, z wyjątkiem sytuacji, gdy miałyby to nastąpić w pomieszczeniach, obiektach aresztu śledczego, zakładu karnego, strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia.

3. Pocisków niepenetracyjnych używa się w celu obezwładnienia osób lub wykorzystuje się w celu obezwładnienia zwierzęcia przez zadanie bólu fizycznego, przy czym nie celuje się w głowę lub szyję.

Art. 23. 1. Chemicznych środków obezwładniających w postaci ręcznych miotaczy substancji obezwładniających, plecakowych miotaczy substancji obezwładniających, granatów łzawiących oraz innych urządzeń przeznaczonych do miotania środków obezwładniających można użyć lub wykorzystać je w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–13.

2. Chemicznych środków obezwładniających używa się lub wykorzystuje w celu krótkotrwałego zakłócenia orientacji przestrzennej lub obezwładnienia.

3. Chemicznych środków obezwładniających nie używa się wobec osób, w stosunku do których użyto środków, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2–5 lub 13.

Art. 24. 1. Przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej można użyć lub wykorzystać w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2, 3, 5, 7–11 i 13.

2. Przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej używa się w celu krótkotrwałego obezwładnienia osoby lub wykorzystuje się w celu krótkotrwałego obezwładnienia zwierzęcia, jeżeli użycie innych środków przymusu bezpośredniego jest niemożliwe albo może okazać się nieskuteczne.

3. Przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej nie używa się wobec osób, w stosunku do których użyto środków, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2–5.

4. Używając przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, nie celuje się w głowę.

5. Użycie lub wykorzystanie do pełnienia obowiązków służbowych przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA przez uprawnionych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 14 i 21, wymaga dopuszczenia do posiadania tych przedmiotów, w rozumieniu art. 30 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji.

Art. 25. 1. W celi zabezpieczającej można umieścić osobę pozbawioną wolności, w celu jej czasowego odosobnienia, w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3, 5, 6, 8, 9 i 12–14.

2. Osoba pozbawiona wolności nie może być umieszczona w celi zabezpieczającej na okres dłuższy niż 48 godzin.

3. W celi zabezpieczającej można umieścić więcej niż jedną osobę pozbawioną wolności tylko w przypadku, gdy bezpieczne odosobnienie tych osób w innych pomieszczeniach jest niemożliwe.

4. W przypadku braku możliwości umieszczenia osoby pozbawionej wolności w celi zabezpieczającej można tę osobę umieścić w innym pomieszczeniu zapewniającym odosobnienie.

Art. 26. 1. W izbie izolacyjnej można umieścić nieletniego, w celu jego czasowego odosobnienia, w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2 i 14.

2. Nieletni nie może być umieszczony w izbie izolacyjnej na okres dłuższy niż 48 godzin, a nieletni, który nie ukończył 14 lat, na okres dłuższy niż 12 godzin.

3. Izba izolacyjna jest pomieszczeniem dźwiękochłonnym i monitorowanym.

Art. 27. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki, jakim powinna odpowiadać celi zabezpieczająca oraz izba izolacyjna, z uwzględnieniem ich budowy i wyposażenia, w szczególności zapewniających wymaganą minimalną powierzchnię pomieszczeń cel lub izb oraz warunków lokalizacji ich pomieszczeń,
- 2) okres przechowywania, sposób archiwizowania lub brakowania dokumentacji dotyczącej osób umieszczonych w celi zabezpieczającej oraz izbie izolacyjnej, a także formy tej dokumentacji,
- 3) warunki oraz organizację umieszczania w celi zabezpieczającej oraz izbie izolacyjnej osób

– kierując się potrzebą zapewnienia poszanowania praw osób, które są umieszczane w celi zabezpieczającej lub izbie izolacyjnej.

Art. 28. 1. W pokoju izolacyjnym można umieścić cudzoziemca przebywającego w strzeżonym ośrodku, o którym mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, w celu czasowego odosobnienia tego cudzoziemca, w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 3, 4, 6, 8 i 14.

2. Cudzoziemiec nie może być umieszczony w pokoju izolacyjnym na okres dłuższy niż 48 godzin.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki, jakim powinien odpowiadać pokój izolacyjny, z uwzględnieniem jego budowy i wyposażenia, w szczególności zapewniających wymaganą minimalną powierzchnię pomieszczenia oraz warunki jego lokalizacji,
- 2) okres przechowywania, sposób archiwizowania lub brakowania dokumentacji dotyczącej osób umieszczonych w pokoju izolacyjnym, a także formy tej dokumentacji,
- 3) organizację umieszczania cudzoziemca w pokoju izolacyjnym

– kierując się potrzebą zapewnienia poszanowania praw cudzoziemców, którzy są umieszczani w pokoju izolacyjnym.

Art. 29. 1. Kolczatkę drogową i inne środki służące do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych można wykorzystać w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 7, 10 i 11.

2. Do środków, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się kolczatek drogowych połączonych z gruntem oraz zintegrowanych ze szlabanem, a także innych przedmiotów

umożliwiających zatrzymywanie pojazdów wykorzystywanych na obszarach i w obiektach podlegających ochronie.

3. Środki, o których mowa w ust. 1, wykorzystuje umundurowany uprawniony w celu zatrzymania pojazdu albo unieruchomienia zatrzymanego pojazdu, gdy zachodzi obawa oddalenia się z miejsca zatrzymania.

4. Wykorzystanie środków, o których mowa w ust. 1, w celu zatrzymania pojazdu poprzedza się:

- 1) sygnałem do zatrzymania pojazdu danym przez umundurowanego uprawnionego w sposób zrozumiały i widoczny dla kierującego zatrzymywanym pojazdem;
- 2) wstrzymaniem ruchu drogowego w obu kierunkach w odległości nie mniejszej niż 100 m od środków, o których mowa w ust. 1.

5. W przypadku blokowania drogi oznakowanym pojazdem służbowym można odstąpić od wstrzymania ruchu drogowego.

6. Kolczatki drogowej nie wykorzystuje się w celu zatrzymania pojazdu jednośladowego.

Art. 30. 1. Pojazd służbowy można wykorzystać w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2, 3, 7 i 9–11, jeżeli porusza się jako:

- 1) pojazd uprzywilejowany, w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 i 1448);
- 2) pojazd służbowy jadący w kolumnie pojazdów uprzywilejowanych.

2. Pojazdu służbowego używa się w celu zatrzymania lub zablokowania innego pojazdu albo pokonania przeszkody.

Art. 31. 1. Środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiały wybuchowe, można wykorzystać w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2, 3, 5, 6, 10, 11 i 14.

2. Środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód wykorzystuje się w celu umożliwienia uprawnionym wejścia do pomieszczeń lub innych miejsc, jeżeli:

- 1) użycie lub wykorzystanie innych środków przymusu bezpośredniego mogłoby powodować zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby lub
- 2) wejście uprawnionych do pomieszczeń lub innych miejsc jest niemożliwe bez wykorzystania tych środków.

Art. 32. 1. Środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub olśniewających można użyć w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2, 3, 5, 6, 10, 11 i 14.

2. Do środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub olśniewających zalicza się w szczególności granaty hukowo-błyskowe, także z zawartością gazu łzawiącego, petardy oraz granaty dymne.

3. Środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub olśniewających używa się w celu poprawy bezpieczeństwa podczas wykonywania ustawowych zadań przez uprawnionego, w warunkach stwarzających szczególne zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby.

4. Środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających służą do ograniczania możliwości działania osób zatrzymywanych przez krótkotrwale zakłócenie ich orientacji przestrzennej lub odwrócenie ich uwagi od działań uprawnionego, gdy istnieje podejrzenie, że osoby te będą stawiać intensywny opór.

Art. 33. 1. Środków przymusu bezpośredniego można użyć po uprzednim bezskutecznym wezwaniu osoby do zachowania się zgodnego z prawem oraz po uprzedzeniu jej o zamiarze użycia tych środków.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla dobra chronionego prawem i jednocześnie:

- 1) występuje bezpośrednie zagrożenie życia, zdrowia lub wolności uprawnionego lub innej osoby lub
- 2) gdy środków przymusu bezpośredniego używa się prewencyjnie.

Art. 34. 1. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego uprawniony podejmuje samodzielnie.

2. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionego będącego funkcjonariuszem Służby Więziennej podejmuje:

- 1) Dyrektor Generalny Służby Więziennej;
- 2) właściwy miejscowo dyrektor okręgowy Służby Więziennej;
- 3) właściwy miejscowo dyrektor zakładu karnego;
- 4) właściwy miejscowo dyrektor aresztu śledczego;
- 5) właściwy miejscowo kierownik oddziału podległego podmiotom, o których mowa w pkt 1–4;

- 6) właściwy miejscowo komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej;
- 7) właściwy miejscowo komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej;
- 8) osoba zastępująca podmioty, o których mowa w pkt 1–7;
- 9) funkcjonariusz Służby Więziennej wyznaczony jako dowodzący – w przypadku wykonywania czynności służbowych poza jednostką organizacyjną Służby Więziennej przez kilku funkcjonariuszy;
- 10) funkcjonariusz Służby Więziennej – wyłącznie w przypadku usiłowania bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby, usiłowania ucieczki przez osobę pozbawioną wolności, a także w pościgu za nią lub osobą, która dokonała bezpośredniego, bezprawnego zamachu na obiekty zakładu karnego lub aresztu śledczego.

3. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionego będącego pracownikiem zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich lub młodzieżowego ośrodka wychowawczego podejmuje:

- 1) dyrektor zakładu, placówki lub ośrodka, w których nieletni jest umieszczony, albo – w razie nieobecności tego dyrektora – zastępujący go pracownik pedagogiczny;
- 2) inny pracownik zakładu, placówki lub ośrodka, w których nieletni jest umieszczony – w razie bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby.

4. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3, 4, 6, 8, pkt 12 lit. b–d oraz pkt 14 i 15, podejmują w przypadku:

- 1) Policji:
 - a) kierownik jednostki organizacyjnej Policji albo osoby przez niego upoważnione, a w razie ich nieobecności – dyżurny jednostki,
 - b) podczas patrolu, konwoju lub doprowadzenia – dowódca tego patrolu, konwoju lub grupy funkcjonariuszy wykonującej doprowadzenie,
 - c) wobec użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 8 lub pkt 12 lit. b–d, Komendant Główny Policji, właściwy miejscowo komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji albo osoby przez nich upoważnione;
- 2) Straży Granicznej – Komendant Główny Straży Granicznej, właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej, komendant dywizjonu Straży Granicznej,

komendant placówki Straży Granicznej albo osoby przez nich upoważnione, a w razie ich nieobecności – dyżurny operacyjny lub kierownik zmiany;

- 3) Biura Ochrony Rządu – szef komórki organizacyjnej albo osoby przez niego upoważnione, a w razie ich nieobecności – oficer operacyjny Biura Ochrony Rządu;
- 4) Żandarmerii Wojskowej – Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, właściwy miejscowo komendant jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej albo osoby przez nich upoważnione, a w razie ich nieobecności – oficer dyżurny tej jednostki organizacyjnej;
- 5) wojskowych organów porządkowych – właściwy miejscowo dowódca garnizonu, dowódca jednostki wojskowej albo osoby przez nich upoważnione;
- 6) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego – kierownik właściwej jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo osoby przez niego upoważnione;
- 7) Służby Kontrwywiadu Wojskowego – kierownik właściwej jednostki organizacyjnej Służby Kontrwywiadu Wojskowego albo osoby przez niego upoważnione, a w razie ich nieobecności – oficer operacyjny Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
- 8) Straży Marszałkowskiej – Komendant Straży Marszałkowskiej lub zastępca Komendanta Straży Marszałkowskiej, a w razie ich nieobecności – dowódca zmiany Straży Marszałkowskiej;
- 9) kontroli skarbowej – kierownik właściwej miejscowo komórki organizacyjnej kontroli skarbowej, o której mowa w art. 11g ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.¹⁰⁾).

5. Decyzję o użyciu środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 16, podejmuje Komendant Główny Straży Granicznej, właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej, komendant dywizjonu Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, kierownik strzeżonego ośrodka albo osoby przez nich upoważnione, a w razie ich nieobecności – dyżurny operacyjny lub kierownik zmiany.

6. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3 lub 4, przez uprawnionego będącego funkcjonariuszem Centralnego Biura Antykorupcyjnego podejmuje funkcjonariusz kierujący działaniami, w trakcie których zachodzi konieczność zastosowania tych środków.

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 53, poz. 273, Nr 230, poz. 1371 i Nr 240, poz. 1439 oraz z 2012 r. poz. 362 i 1544.

Art. 35. 1. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby, uprawniony udziela jej niezwłocznie pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zapewnia udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub medycznych czynności ratunkowych.

2. Uprawniony może odstąpić od udzielenia pierwszej pomocy, w przypadku gdy zachodzi jedna z następujących okoliczności:

- 1) udzielenie tej pomocy może zagrozić życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu uprawnionego lub innej osoby;
- 2) udzielenie tej pomocy spowodowałoby konieczność zaniechania przez uprawnionego czynności ochronnych wobec osób, ważnych obiektów, urządzeń lub w ramach konwoju lub doprowadzenia;
- 3) udzielenie pomocy osobie poszkodowanej zostało zapewnione przez inne osoby lub podmioty zobowiązane do jej udzielenia;
- 4) osoba poszkodowana sprzeciwia się udzieleniu tej pomocy.

3. Uprawniony nie może odstąpić od zapewnienia udzielenia medycznych czynności ratunkowych kobiecie ciężarnej, wobec której użyto środków przymusu bezpośredniego.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, uprawniony, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21 albo ust. 2 pkt 1, nie może odstąpić od udzielenia pierwszej pomocy, chyba że zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w ust. 2 pkt 1, 3 lub 4.

5. W przypadku odstąpienia od udzielenia pierwszej pomocy uprawniony zapewnia udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub medycznych czynności ratunkowych.

Art. 36. 1. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo nastąpiła jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia, uprawniony:

- 1) zabezpiecza miejsce zdarzenia, także przed dostępem osób postronnych;
- 2) ustala świadków zdarzenia;
- 3) powiadamia o zdarzeniu właściwego przełożonego lub osobę pełniącą służbę dyżurną.

2. Przepisów ust. 1 pkt 1 i 2:

- 1) nie stosuje się w przypadku zniszczenia mienia na terenie jednostki organizacyjnej Służby Więziennej;
- 2) można nie stosować, w przypadku gdy:

- a) zagroziłoby to życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu uprawnionego lub innej osoby,
- b) spowodowałoby to konieczność zaniechania przez uprawnionego czynności ochronnych wobec osób, ważnych obiektów, urządzeń lub w ramach konwoju lub doprowadzenia

– do czasu ustania tego zagrożenia lub tej konieczności.

Art. 37. 1. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21 albo ust. 2 pkt 1:

- 1) nastąpiło zranienie osoby,
- 2) wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby,
- 3) nastąpiła śmierć osoby,
- 4) nastąpiło zniszczenie mienia,
- 5) nastąpiło zranienie lub śmierć zwierzęcia

– uprawniony jest zobowiązany do podjęcia czynności, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz do powiadomienia o zdarzeniu właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji.

2. Uprawniony może odstąpić od podjęcia czynności, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 lub 2, w przypadku gdy ich podjęcie mogłoby zagrozić życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu uprawnionego lub innej osoby.

Art. 38. 1. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego wystąpiły objawy uzasadniające konieczność zapewnienia osobie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub medycznych czynności ratunkowych albo nastąpiła śmierć tej osoby lub wyrządzona została szkoda w mieniu znacznej wartości, właściwy przełożony lub osoba pełniąca służbę dyżurną niezwłocznie:

- 1) zapewnia w razie potrzeby udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub medycznych czynności ratunkowych osobom poszkodowanym;
- 2) zapewnia zabezpieczenie śladów i dowodów użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
- 3) informuje o tym zdarzeniu właściwą miejscowo jednostkę organizacyjną Policji, a w przypadku gdy środków przymusu bezpośredniego użył uprawniony będący żołnierzem właściwą miejscowo jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.

2. Przełożony uprawnionego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, 5, 10, 15 albo 20, lub osoba pełniąca służbę dyżurną powiadamia o zdarzeniu, o którym mowa w ust. 1, tylko właściwego miejscowo prokuratora.

3. Niezależnie od obowiązków, o których mowa w ust. 1, przełożony:

- 1) ustala, czy użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego nastąpiło zgodnie z prawem;
- 2) niezwłocznie powiadamia właściwego przełożonego.

4. W przypadku gdy w wyniku użycia środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej nastąpiła śmierć osoby bądź nastąpiło zranienie osoby w wyniku użycia broni palnej, właściwy przełożony lub osoba pełniąca służbę dyżurną – niezależnie od obowiązków, o których mowa w ust. 1 – niezwłocznie zapewnia także uprawnionemu niezbędną pomoc, w szczególności psychologiczną lub prawną.

5. Pomoc prawna, o której mowa w ust. 4, polega na zwrocie kosztów poniesionych na ochronę prawną do wysokości wynagrodzenia jednego obrońcy określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 oraz art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.¹¹⁾), jeżeli postępowanie karne wszczęte przeciwko uprawnionemu o czyn popełniony w związku z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, którego następstwem była śmierć osoby bądź zranienie osoby w wyniku użycia broni palnej, zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania z powodu niepopelnienia przestępstwa lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego.

Art. 39. O użyciu środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego umieszczonego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym albo schronisku dla nieletnich dyrektor placówki niezwłocznie powiadamia sędziego rodzinnego sprawującego nadzór nad tą placówką, sąd rodzinny wykonujący środek wychowawczy albo środek poprawczy lub organ, do którego dyspozycji pozostaje nieletni umieszczony w schronisku dla nieletnich.

Art. 40. Środki przymusu bezpośredniego mogą być użyte lub wykorzystane przez pododdział zwarty.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 166, poz. 1317, Nr 210, poz. 1628 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 7, poz. 45, Nr 47, poz. 278, Nr 200, poz. 1326 i Nr 217, poz. 1429 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 142, poz. 830.

Art. 41. 1. Zgody na użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty udzielają w przypadku:

- 1) Policji – Komendant Główny Policji, właściwy miejscowo komendant wojewódzki (Stołeczny) albo osoby przez nich upoważnione;
- 2) Straży Granicznej – Komendant Główny Straży Granicznej, właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej albo osoby przez nich upoważnione;
- 3) Służby Więziennej – Dyrektor Generalny Służby Więziennej, właściwy miejscowo dyrektor okręgowy Służby Więziennej, właściwy miejscowo dyrektor zakładu karnego albo aresztu śledczego albo osoby przez nich upoważnione;
- 4) Żandarmerii Wojskowej – Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, właściwy miejscowo komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej albo osoby przez nich upoważnione.

2. Zgody na użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty może udzielić także jego dowódca, gdy zwłoka w użyciu lub wykorzystaniu tych środków groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego, innej osoby lub mienia lub niebezpieczeństwem zamachu na ważne obiekty lub urządzenia.

Art. 42. 1. Użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty następuje na rozkaz dowódcy tego pododdziału.

2. Bezpośrednio przed wydaniem rozkazu użycia środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty jego dowódca wzywa do zachowania zgodnego z prawem, w szczególności do porzucenia broni lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu lub do zaniechania stosowania przemocy, a następnie uprzedza o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się temu wezwaniu.

3. W przypadku braku możliwości nawiązania kontaktu z dowódcą lub w sytuacji zagrażającej życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby uprawniony wchodzący w skład pododdziału zwartego może użyć środków przymusu bezpośredniego lub wykorzystać te środki na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

4. Zaprzestanie użycia środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty następuje na rozkaz dowódcy lub niezwłocznie po osiągnięciu zamierzonego celu.

Art. 43. 1. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty:

- 1) nastąpiło zranienie osoby,
- 2) wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby,
- 3) nastąpiła śmierć osoby,
- 4) nastąpiło zniszczenie mienia,
- 5) nastąpiło zranienie lub śmierć zwierzęcia

– stosuje się przepisy art. 38.

2. O zdarzeniach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, dowódca niezwłocznie powiadamia organ lub osobę, która udzieliła zgody na użycie środków przymusu bezpośredniego, albo osobę pełniącą służbę dyżurną, a w przypadku, o którym mowa w art. 41 ust. 2, dowódca pododdziału zwartego powiadamia właściwy podmiot, o którym mowa w art. 41 ust. 1.

Rozdział 3

Broń palna

Art. 44. 1. Broni palnej można użyć, gdy zaistnieje co najmniej jeden z następujących przypadków:

- 1) konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na:
 - a) życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu,
 - b) ważne obiekty lub urządzenia albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu,
 - c) mienie, który stwarza jednocześnie bezpośrednie zagrożenie życia, zdrowia lub wolności uprawnionego lub innej osoby, albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu,
 - d) nienaruszalność granicy państwowej przez osobę, która wymusza przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu,
 - e) bezpieczeństwo konwoju lub doprowadzenia;
- 2) konieczność przeciwstawienia się osobie:
 - a) niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby,
 - b) która usiłuje bezprawnie odebrać broń palną uprawnionemu lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania;

- 3) bezpośredni pościg za osobą, wobec której:
 - a) użycie broni palnej było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1 lit. a–d i pkt 2,
 - b) istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo, o którym mowa w art. 115 § 20, art. 148, art. 156 § 1, art. 163–165, art. 197, art. 252 i art. 280–282 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;
- 4) konieczność:
 - a) ujęcia osoby:
 - wobec której użycie broni palnej było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1 lit. a–d i pkt 2,
 - wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo, o którym mowa w art. 115 § 20, art. 148, art. 156 § 1, art. 163–165, art. 197, art. 252 i art. 280–282 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,
 - dokonującej zamachu, o którym mowa w pkt 1 lit. d lub e,
 - jeżeli schroniła się w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności zdarzenia wynika, że może użyć broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu,
 - b) ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeżeli:
 - ucieczka tej osoby stwarza zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby,
 - istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba ta może użyć materiałów wybuchowych, broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu,
 - pozbawienie wolności nastąpiło w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 115 § 20, art. 148, art. 156 § 1, art. 163–165, art. 197, art. 252 i art. 280–282 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,
 - c) ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności w związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia lub przygotowywania popełnienia przestępstw, o których mowa w:

- art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.¹²⁾),
 - art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2012 r. poz. 621, 627 i 664),
 - art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709, z późn. zm.¹³⁾);
- 5) konieczność udaremnienia ucieczki osoby pozbawionej wolności z aresztu śledczego lub zakładu karnego oraz osoby konwojowanej lub doprowadzanej, a także pościg za tą osobą.
2. Broń palna nie może być użyta lub wykorzystana przez pododdział zwarty.
3. W sytuacji zagrażającej życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby uprawniony wchodzący w skład pododdziału zwartego może użyć broni palnej lub wykorzystać ją na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 45. Broń palną można wykorzystać w przypadku konieczności podjęcia co najmniej jednego z następujących działań:

- 1) zatrzymanie pojazdu, jeżeli jego działanie zagraża życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby lub stwarza zagrożenie dla ważnych obiektów lub urządzeń;
- 2) pokonanie przeszkody:
 - a) uniemożliwiającej lub utrudniającej ujęcie osoby albo ratowanie życia lub zdrowia uprawnionego, innej osoby lub ratowanie mienia,
 - b) w przypadku naruszenia porządku lub bezpieczeństwa publicznego przez osobę pozbawioną wolności, zatrzymaną lub umieszczoną w strzeżonym ośrodku albo areszcie w celu wydalenia;
- 3) zaalarmowanie lub wezwanie pomocy;

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 53, poz. 273, Nr 84, poz. 455, Nr 117, poz. 677 i Nr 230, poz. 1371 oraz z 2012 r. poz. 627 i 908.

¹³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, z 2009 r. Nr 85, poz. 716, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 53, poz. 273 i Nr 84, poz. 455 oraz z 2012 r. poz. 707.

- 4) neutralizacja przedmiotów lub urządzeń mogących stwarzać niebezpieczeństwo wybuchu, powodujących jednocześnie bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia uprawnionego lub innej osoby;
- 5) unieszkodliwienie zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby.

Art. 46. 1. Przed użyciem broni palnej uprawniony podejmuje następujące działania:

- 1) identyfikuje swoją formację albo służbę okrzykiem przez wskazanie jej pełnej nazwy lub ustawowego skrótu, a w przypadku uprawnionego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21 – okrzykiem: „Ochrona!”;
- 2) wzywa osobę do zachowania zgodnego z prawem, a w szczególności do:
 - a) natychmiastowego porzucenia broni lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby,
 - b) zaniechania ucieczki,
 - c) odstąpienia od użycia przemocy.

2. W przypadku niepodporządkowania się wezwaniom, o których mowa w ust. 1 pkt 2, uprawniony uprzedza o użyciu broni palnej okrzykiem: „Stój, bo strzelam!”, a jeżeli wezwanie to okaże się nieskuteczne, oddaje strzał ostrzegawczy w bezpiecznym kierunku.

3. Od procedury, o której mowa w ust. 1 i 2, lub jej poszczególnych elementów, w szczególności od oddania strzału ostrzegawczego, można odstąpić, jeżeli ich zrealizowanie groziłoby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby.

4. Przed rozpoczęciem konwoju lub doprowadzenia uprawniony uprzedza osobę pozbawioną wolności, w stosunku do której zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 4 lit. b i c możliwe jest użycie broni palnej, o możliwości użycia w stosunku do niej broni palnej w przypadku podjęcia przez nią próby ucieczki.

Art. 47. 1. Do postępowania po użyciu lub wykorzystaniu broni palnej stosuje się przepisy art. 35 ust. 1–3 i 5, art. 36 ust. 1 i 2 pkt 2, art. 37 oraz art. 38.

2. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania broni palnej nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby, uprawniony, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21, może odstąpić od udzielenia pierwszej pomocy, jeżeli:

- 1) udzielenie tej pomocy może zagrozić życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu uprawnionego lub innej osoby;
- 2) udzielenie pomocy osobie poszkodowanej zostało zapewnione przez inne osoby lub podmioty zobowiązane do jej udzielenia;
- 3) osoba poszkodowana sprzeciwia się udzieleniu jej pomocy.

3. W przypadku odstąpienia od udzielenia pierwszej pomocy uprawniony, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21, zapewnia udzielenie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub medycznych czynności ratunkowych.

Art. 48. O każdym przypadku użycia lub wykorzystania broni palnej uprawniony niezwłocznie powiadamia przełożonego lub osobę pełniącą służbę dyżurną, a uprawniony, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21, także właściwą miejscowo jednostkę organizacyjną Policji.

Rozdział 4

Dokumentowanie użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej

Art. 49. 1. Uprawniony dokumentuje w notatce lub notatniku służbowym:

- 1) użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- 2) wykorzystanie broni palnej w celu oddania strzału ostrzegawczego.

2. Uprawniony przekazuje notatkę przełożonemu w przypadku użycia lub wykorzystania:

- 1) środków przymusu bezpośredniego – gdy skutkiem tego użycia lub wykorzystania było zranienie osoby lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia;
- 2) broni palnej – niezależnie od skutku tego użycia lub wykorzystania.

3. W przypadku użycia środka przymusu bezpośredniego wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub policyjnej izbie dziecka uprawniony każdorazowo przekazuje przełożonemu notatkę, niezależnie od rodzaju i skutku użycia środka przymusu bezpośredniego.

Art. 50. 1. Uprawniony, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12, nie dokumentuje prewencyjnego użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, chyba że

skutkowało to zranieniem osoby lub wystąpieniem innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmiercią lub szkodą w mieniu.

2. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez pododdział zwarty jego dowódca dokumentuje niezwłocznie po zakończeniu działań tego pododdziału, w trakcie których nastąpiło to użycie lub wykorzystanie, sporządzając notatkę, którą przekazuje organowi lub osobie, która udzieliła zgody na użycie tych środków lub broni palnej.

Art. 51. Po sporządzeniu notatki, uprawniony, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21, przekazuje ją w celu umieszczenia w ewidencji, o której mowa w art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.

Art. 52. 1. W przypadku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, którego skutkiem było zranienie osoby lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia, notatka zawiera:

- 1) służbowe dane identyfikacyjne uprawnionego, a w przypadku uprawnionego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21, także numer licencji;
- 2) określenie czasu i miejsca użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
- 3) następujące dane osoby, wobec której użyto środków przymusu bezpośredniego:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) serię i numer dokumentu tożsamości,
 - c) imię, nazwisko, datę urodzenia oraz, w przypadku osoby osadzonej w zakładzie karnym albo areszcie śledczym, imię ojca;
- 4) określenie celu użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
- 5) informację o przyczynie użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
- 6) określenie użytych lub wykorzystanych środków przymusu bezpośredniego;
- 7) opis czynności zrealizowanych przed użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i po użyciu lub wykorzystaniu tych środków;
- 8) opis skutków użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
- 9) informację o udzieleniu pierwszej pomocy i jej zakresie lub zapewnieniu udzielenia kwalifikowanej pierwszej pomocy lub medycznych czynności ratunkowych;
- 10) następujące dane ustalonych świadków zdarzenia:
 - a) imię i nazwisko oraz serię i numer dokumentu tożsamości albo

- b) służbowe dane identyfikacyjne, jeżeli świadkiem zdarzenia był uprawniony;
- 11) podpis uprawnionego.
2. Jeżeli uzyskanie danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, było niemożliwe, w notatce podaje się przyczyny ich nieumieszczenia.
3. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego nie nastąpiły skutki, o których mowa w ust. 1, notatka zawiera tylko informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1–6 i 11 oraz ust. 2.

Art. 53. 1. W przypadku broni palnej do treści notatki stosuje się przepisy:

- 1) art. 52 ust. 1 i 2, jeżeli notatka dokumentuje użycie broni palnej;
 - 2) art. 52 ust. 1 pkt 1, 2, 5, 7 i 11, jeżeli notatka dokumentuje wykorzystanie broni palnej.
2. Notatka dokumentująca użycie lub wykorzystanie broni palnej zawiera także określenie nazwy, typu i numeru seryjnego użytej lub wykorzystanej broni palnej oraz rodzaju i ilości użytej amunicji.

Art. 54. W przypadku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty do treści notatki sporządzanej przez jego dowódcę stosuje się przepisy art. 52 ust. 1 pkt 1–3, 5, 6, 8, 10 i 11 oraz uwzględnia się w niej:

- 1) informację o organie lub osobie, która udzieliła zgody na użycie tych środków;
- 2) opis postępowania poprzedzającego użycie lub wykorzystanie tych środków;
- 3) określenie sposobu realizacji działań podjętych w sytuacji, gdy wszelka zwłoka w użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby, mienia lub niebezpieczeństwem dokonania zamachu na ważne obiekty lub urządzenia;
- 4) informację o liczebności pododdziału zwanego.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 55. W ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.¹⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 95a otrzymuje brzmienie:

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887 i Nr 191, poz. 1134 oraz z 2012 r. poz. 579.

„Art. 95a. § 1. W razie bezskuteczności środków oddziaływania psychologiczno-pedagogicznego, w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3, 6, 8, 10 i 12–14 ustawy z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz.), wobec nieletniego umieszczonego w:

- 1) zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich można użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, 3, 4 lub 15 tej ustawy;
- 2) młodzieżowym ośrodku wychowawczym można użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

§ 2. Wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3, 4 lub 15 ustawy z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, można użyć wyłącznie w przypadku usiłowania targnięcia się tego nieletniego na życie lub zdrowie własne albo innej osoby.

§ 3. Użycie i dokumentowanie użycia środków przymusu bezpośredniego odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

- 2) uchyla się art. 95b i art. 95c § 1.

Art. 56. W ustawie z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 200, poz. 1322) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 23 pkt 11 otrzymuje brzmienie:
„11) noszenia kajdanek zakładanych na ręce, ręcznych miotaczy substancji obezwładniających, pałki służbowej i przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.”;
- 2) w art. 23a:
 - a) ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3 i 8–14 ustawy z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz.), strażnik Państwowej Straży Rybackiej może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 oraz w art. 45 pkt 1, 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej strażnik Państwowej Straży Rybackiej może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”,

b) uchyla się ust. 4,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do wykonywania przez strażnika Państwowej Straży Rybackiej czynności, o których mowa w art. 23, stosuje się odpowiednio przepisy o Policji.”,

d) uchyla się ust. 7,

e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Na sposób przeprowadzania czynności, o których mowa w art. 23, przysługuje zażalenie do prokuratora.”,

f) w ust. 10 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) posiadania, przechowywania i ewidencjonowania broni palnej, sygnałowej i amunicji do niej oraz środków przymusu bezpośredniego, a także sprawowania przez Policję nadzoru w tym zakresie nad Strażą.”.

Art. 57. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.¹⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), policjanci mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1–13 i 17–20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i pkt 4 lit. a i b oraz w art. 45 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Policjanci nie mogą użyć broni palnej:

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 627, 664, 908, 951 i 1529.

- 1) w bezpośrednim pościgu za osobą,
- 2) w celu ujęcia osoby

– wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

4. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

- 2) uchyla się art. 17;

- 3) w art. 18:

- a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) bezpośredniego zagrożenia obiektów lub urządzeń ważnych dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, siedzib centralnych organów państwowych albo wymiaru sprawiedliwości, obiektów gospodarki lub kultury narodowej oraz przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych albo organizacji międzynarodowych, a także obiektów dozorowanych przez uzbrojoną formację ochronną utworzoną na podstawie odrębnych przepisów;”;

- b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Żołnierzom oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych kierowanych do pomocy uzbrojonym oddziałom i pododdziałom Policji przysługują w zakresie niezbędnym do wykonywania ich zadań, wobec wszystkich osób, uprawnienia policjantów określone w art. 15 i art. 16. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.”;

- 4) w art. 18a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, żołnierzom Żandarmerii Wojskowej przysługują, w zakresie niezbędnym do wykonania ich zadań, wobec wszystkich osób, uprawnienia policjantów określone w art. 15 i art. 16. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.”;

- 5) w art. 18b ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Funkcjonariuszom Straży Granicznej skierowanym do wykonywania zadań służbowych polegających na udzielaniu pomocy Policji przysługują, w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań, uprawnienia policjantów określone w art. 15 ust. 1 pkt 1–3 i 4–5a oraz art. 16, z wyjątkiem uprawnienia do używania lub wykorzystywania

wodnych środków obezwładniających. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.”.

Art. 58. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 w ust. 1 pkt 2b otrzymuje brzmienie:

„2b) pełnienia wart ochronnych na pokładzie statku powietrznego oraz stosowania niezbędnych środków, łącznie z użyciem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, w celu unieszkodliwienia osoby, która stanowi bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa lotu, zdrowia lub życia pasażerów lub członków załogi;”;

2) art. 23 otrzymuje brzmienie:

„Art. 23. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusze mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1–7, pkt 9–11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13 i 16–20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1–3 i pkt 4 lit. a i b oraz w art. 45 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusze mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

3) uchyla się art. 24.

Art. 59. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11a:

a) w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) przeprowadzania doprowadzenia, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), lub konwoju, o którym mowa w art. 4 pkt 3 tej ustawy;”;

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Inspektorzy i pracownicy wykonujący zadania w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju, jeżeli jest to niezbędne dla

zapewnienia bezpieczeństwa tego doprowadzenia lub konwoju, mają prawo wydawania poleceń określonego zachowania się.”;

2) uchyla się art. 11d–11e;

3) art. 11f otrzymuje brzmienie:

„Art. 11f. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3 i 8–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), inspektorzy i pracownicy mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 5, 7, 11, pkt 12 lit. a i c, pkt 13, 17, 18 i 20 tej ustawy, oraz środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, z wyłączeniem materiałów wybuchowych, lub wykorzystać te środki.

2. Inspektorzy i pracownicy mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać:

- 1) w przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a, b, e i pkt 2 oraz art. 45 pkt 1, pkt 2 lit. a i pkt 3–5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- 2) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni palnej było dopuszczalne w przypadkach określonych w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- 3) w celu ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, jeżeli ucieczka tej osoby stwarza zagrożenie życia lub zdrowia inspektora, pracownika lub innej osoby lub istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba zatrzymana może użyć materiałów wybuchowych, broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu.

3. W broń palną może być wyposażony, przeszkolony w zakresie związanym z jej używaniem, inspektor i pracownik zatrudniony w wyodrębnionej komórce, o której mowa w art. 11g ust. 1.

4. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

4) w art. 11g ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Uprawnienia, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 2, 3 i 3a oraz art. 11f ust. 1 i 2, przysługują inspektorom i pracownikom zatrudnionym w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych kontroli skarbowej. Inspektorom i pracownikom tym

przysługuje umundurowanie służbowe i broń służbowa. Art. 11f ust. 4 stosuje się odpowiednio.”;

- 5) w art. 37a ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Pracownikom wywiadu skarbowego przysługuje prawo do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz posiadania i użycia lub wykorzystania broni palnej. Art. 11f ust. 1, 2 i 4 oraz przepisy wydane na podstawie art. 11g ust. 4 – w zakresie przydziału broni służbowej – stosuje się odpowiednio.”.

Art. 60. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59, Nr 34, poz. 170, Nr 106, poz. 622 i Nr 224, poz. 1337) w art. 47:

- 1) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3, 8 i 10–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), strażnik leśny może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.”;

- 2) uchyla się ust. 3a;

- 3) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 oraz w art. 45 pkt 1, 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, strażnik leśny może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

5. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

- 4) uchyla się ust. 6;

- 5) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Do wykonywania przez strażnika leśnego czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o Policji.”.

Art. 61. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.¹⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 39:

a) ust. 3–5 otrzymują brzmienie:

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 201, poz. 1237, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 223, poz. 1777, z 2011 r. Nr 106, poz. 622 oraz z 2012 r. poz. 985 i 1281.

„3. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3, 8 i 10–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), strażnik Państwowej Straży Łowieckiej może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

4. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 oraz w art. 45 pkt 1, 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej strażnik Państwowej Straży Łowieckiej może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

5. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”,

b) uchyla się ust. 6,

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Do wykonywania przez strażnika Państwowej Straży Łowieckiej czynności, o których mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy o Policji.”,

d) uchyla się ust. 9;

2) w art. 40 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wykonując zadania, współdziałają z Państwową Strażą Łowiecką i mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1 i pkt 11 lit. a ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, lub wykorzystać te środki. Przy wykonywaniu czynności służbowych stosuje się przepisy art. 39 ust. 2 pkt 1, 5, 6, 9 i 11 oraz ust. 5 i 11;”.

Art. 62. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.¹⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

¹⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 34, poz. 191, Nr 40, poz. 227, Nr 125, poz. 842 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 39, poz. 201 i 202, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 734, Nr 185, poz. 1092, Nr 217, poz. 1280 i Nr 240, poz. 1431 oraz z 2012 r. poz. 908.

- 1) w art. 214 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. O użyciu środka przymusu bezpośredniego lub broni względem tymczasowo aresztowanego zawiadamia się bezzwłocznie organ, do którego dyspozycji pozostaje.”;

- 2) art. 256 otrzymuje brzmienie:

„Art. 256. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego lub użycie broni względem osób pozbawionych wolności reguluje odrębna ustawa.”.

Art. 63. W ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 36:

- a) ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. Pracownik ochrony przy wykonywaniu zadań ochrony osób i mienia ma prawo do:

- 1) ustalania uprawnień do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych oraz legitymowania osób, w celu ustalenia ich tożsamości;
- 2) wezwania osób do opuszczenia obszaru lub obiektu w przypadku stwierdzenia braku uprawnień do przebywania na terenie chronionego obszaru lub obiektu albo stwierdzenia zakłócania porządku;
- 3) ujęcia osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, a także chronionego mienia, w celu niezwłocznego oddania tych osób Policji;
- 4) użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...):
 - a) w granicach chronionych obiektów i obszarów – w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 2, 5, 8, 10 i 13 tej ustawy,
 - b) poza granicami obiektów i obszarów chronionych – w przypadku, o którym mowa w art. 10 pkt 9 tej ustawy;
- 5) użycia broni palnej:
 - a) w granicach chronionych obiektów i obszarów – w przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i pkt 2 oraz art. 45 pkt 3 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, z wyłączeniem przypadków przeciwdziałania czynnościom

zmierzającym bezpośrednio do zamachów, o których mowa w art. 43 ust. 1 pkt 1 lit. a–c tej ustawy,

- b) poza granicami obiektów i obszarów chronionych – w przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. e oraz art. 45 pkt 3 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

2. Wewnętrzna służba ochrony lub przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w zakresie usług ochrony osób i mienia prowadzą ewidencję notatek użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez pracowników ochrony.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”,

- b) uchyla się ust. 4;
- 2) w art. 37 uchyla się pkt 2;
- 3) uchyla się art. 38;
- 4) w art. 39 uchyla się ust. 1.

Art. 64. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779, z późn. zm.¹⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 9 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) użycia broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego,”;
- 2) w art. 9a w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) wyposażenia, w tym środków przymusu bezpośredniego, broni palnej, urządzeń samoczynnie ujawniających i rejestrujących naruszenia przepisów ruchu drogowego, środków technicznych służących do obserwowania i rejestrowania obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, pojazdów,”;
- 3) art. 14 otrzymuje brzmienie:
„Art. 14. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6, 8–10 i 12–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), strażnik może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1

¹⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 130, poz. 1190, z 2008 r. Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 97, poz. 803, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13.

pkt 1 lit. a, b i d, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a, b, e i pkt 2 oraz w art. 45 pkt 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, strażnik może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Wobec zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu strażnika lub innej osoby, strażnik może wykorzystać także środek przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

4. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

4) uchyla się art. 14a–14g;

5) art. 14h otrzymuje brzmienie:

„Art. 14h. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, sposób przechowywania i rejestrowania środków przymusu bezpośredniego, uwzględniając potrzebę właściwego zabezpieczenia tych środków i dokumentacji, uniemożliwiającego dostęp osób niepowołanych.”;

6) w art. 15 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) broń palną do wykonywania zadań określonych w art. 11 ust. 1 pkt 5 i 9,

2) przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA.”;

7) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. Dopuszczenie strażnika do wykonywania zadań z bronią palną i przedmiotem przeznaczonym do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA, następuje na wniosek komendanta straży, w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez właściwy organ Policji.

2. W zakresie zasad dopuszczenia strażnika do posiadania broni palnej i przedmiotu przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, stosuje się odpowiednio przepisy art. 30 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji.”;

8) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. Strażnik, o którym mowa w art. 16, na polecenie właściwego komendanta straży może być wyposażony w broń palną na czas wykonywania zadań określonych w art. 11 pkt 5 i 9.”;

9) w art. 18:

a) uchyla się ust. 1–3,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przydziału broni palnej i amunicji do tej broni oraz warunki przechowywania i ewidencjonowania broni i amunicji przez straż, z uwzględnieniem specyfiki działania straży oraz sposobów uniemożliwienia dostępu do tej broni i amunicji osobom trzecim.”;

10) uchyla się art. 19;

11) art. 20 otrzymuje brzmienie:

„Art. 20. Na zastosowanie i sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w art. 12 i art. 14, przysługuje zażalenie do prokuratora.”.

Art. 65. W ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6 i 9–13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusz może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 5, 7, 9, 11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13, 17 i 18 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 45 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Funkcjonariusz nie może użyć broni palnej w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

4. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

2) uchyla się art. 15;

3) w art. 128:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Przy wykonywaniu zadań w zakresie ochrony, o której mowa w art. 127, strażnikom Straży Marszałkowskiej:

1) przysługują odpowiednio uprawnienia funkcjonariuszy BOR określone w art. 13 ust. 1 pkt 1–5 oraz ust. 2–7, stosowane w okolicznościach i na warunkach określonych w tych przepisach oraz przepisach wydanych na ich podstawie;

2) przysługuje prawo użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3–5, 7, pkt 12 lit. a i pkt 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, w przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6 i 8–14 tej ustawy.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, pkt 3 lit. a i pkt 4 lit. a oraz w art. 45 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, strażnicy Straży Marszałkowskiej mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Strażnicy Straży Marszałkowskiej nie mogą użyć broni palnej:

1) w bezpośrednim pościgu za osobą,

2) w celu ujęcia osoby

– wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

2b. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach

określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

- 4) w art. 129 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki posiadania, ewidencjonowania i przechowywania przez Straż Marszałkowską broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego, z uwzględnieniem specyfiki działania Straży Marszałkowskiej oraz sposobów uniemożliwienia dostępu do broni oraz tych środków osobom trzecim.”.

Art. 66. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. Nr 123, poz. 1353, z późn. zm.¹⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 17 w ust. 1 pkt 15 otrzymuje brzmienie:

„15) używania i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej na zasadach określonych w art. 42.”;

- 2) art. 42 otrzymuje brzmienie:

„Art. 42. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), żołnierze Żandarmerii Wojskowej mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1–5, 7–9, 11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13 i 17–20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3, pkt 4 lit. a i b oraz w art. 45 pkt 1, 2, 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, żołnierze Żandarmerii Wojskowej mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej nie mogą użyć broni palnej:

- 1) w bezpośrednim pościgu za osobą,
- 2) w celu ujęcia osoby

– wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

¹⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 89, poz. 804, z 2003 r. Nr 113, poz. 1070 i Nr 139, poz. 1326, z 2004 r. Nr 116, poz. 1203, Nr 171, poz. 1800 i Nr 273, poz. 2703, z 2006 r. Nr 104, poz. 711, z 2007 r. Nr 176, poz. 1242, z 2009 r. Nr 85, poz. 716, Nr 157, poz. 1241 i Nr 190, poz. 1474, z 2010 r. Nr 113, poz. 745 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 53, poz. 273 oraz z 2012 r. poz. 627.

4. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

3) uchyla się art. 43;

4) art. 51 otrzymuje brzmienie:

„Art. 51. 1. Żołnierzom wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej w związku z wykonywaniem czynności służbowych przysługują uprawnienia określone w art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10 i 11.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, żołnierze wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej w związku z wykonywaniem czynności służbowych mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1–5, 7–9, 11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13, 17, 19 i 20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3, pkt 4 lit. a i b oraz w art. 45 pkt 1, 2, 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, żołnierze wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej w związku z wykonywaniem czynności służbowych mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

4. Żołnierze wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej w związku z wykonywaniem czynności służbowych nie mogą użyć broni palnej:

1) w bezpośrednim pościgu za osobą,

2) w celu ujęcia osoby

– wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

5. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”.

Art. 67. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1265 oraz z 2013 r. poz. 21) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 55 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Inspektor ma również prawo do używania i wykorzystywania:

- 1) środków przymusu bezpośredniego;
- 2) broni palnej.”;

- 2) art. 57 otrzymuje brzmienie:

„Art. 57. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–4, 8, 10 i 12–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), inspektor może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, 2, 7, pkt 12 lit. a, pkt 13, 17 i 18 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 oraz w art. 45 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, inspektor może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

- 3) uchyla się art. 58–65;

- 4) w art. 76a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W czasie wykonywania zadań, o których mowa w art. 50, do pracowników Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 55 ust. 1–1b i ust. 2 pkt 1, art. 56, art. 57 ust. 1 i 3, art. 69 ust. 1–3a, art. 70–74, art. 89 ust. 1 i art. 93 ust. 1.”.

Art. 68. W ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.¹²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 25 i art. 26 otrzymują brzmienie:

„Art. 25. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusz ABW może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, 2, 5, 7, 9, 11, pkt 12 lit. a i d, pkt 13 i 17–20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i pkt 4 lit. a, b i lit. c tiret pierwsze oraz w art. 45 pkt 1, pkt 2 lit. a i pkt 3–5 ustawy z dnia ...

o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz ABW może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Funkcjonariusz ABW nie może użyć broni palnej:

- 1) w bezpośrednim pościgu za osobą,
- 2) w celu ujęcia osoby

– wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 26. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3, 5, 6, 8–10, 12 i 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz AW może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a, pkt 13 i 18 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 45 pkt 1 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz AW może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Funkcjonariusz AW nie może użyć broni palnej w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

- 2) po art. 26a dodaje się art. 26b w brzmieniu:

„Art. 26b. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez funkcjonariuszy ABW i AW oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

- 3) art. 43 otrzymuje brzmienie:

„Art. 43. 1. Agencje zapewniają ochronę wykorzystywanych przez siebie urządzeń oraz obszarów i obiektów, a także przebywających w nich osób przez wewnętrzną służbę ochrony.

2. Funkcjonariusze wykonujący zadania w zakresie ochrony, w granicach chronionych obszarów i obiektów mają prawo:

- 1) ustalania uprawnień osób do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych,
- 2) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,

- 3) wydawania poleceń dotyczących określonego zachowania się w granicach chronionych obszarów i obiektów, w tym ich opuszczenia,
- 4) ujęcia osób stwarzających bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla chronionego mienia, w celu niezwłocznego oddania tych osób Policji lub innym właściwym organom,
- 5) dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży, a także sprawdzania środków transportu i ładunków,
- 6) usunięcia pojazdów z miejsca postoju

– jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa chronionych urządzeń, a także obszarów, obiektów oraz przebywających w nich osób.

3. Czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 2, 4 i 6, mogą być wykonywane również w miejscu bezpośrednio sąsiadującym z chronionymi urządzeniami, obszarami lub obiektami, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia ich bezpieczeństwa lub bezpieczeństwa przebywających w nich osób.

4. Czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 4 i 5, wykonuje się z poszanowaniem dóbr osobistych osoby, w stosunku do której zostały podjęte.

5. Do wykonywania zadań w zakresie ochrony, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 25, art. 26 i art. 26b.”;

- 4) po art. 43 dodaje się art. 43a w brzmieniu:

„Art. 43a. 1. Funkcjonariusze ABW albo AW mają prawo przeprowadzania doprowadzenia, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, lub konwoju, o którym mowa w art. 4 pkt 3 tej ustawy.

2. Funkcjonariusze ABW albo AW wykonujący zadania w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa tego doprowadzenia lub konwoju, mają prawo wydawania poleceń określonego zachowania się.

3. Do wykonywania zadań w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju stosuje się przepisy art. 25, art. 26 i art. 26b.”.

Art. 69. W ustawie z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. Nr 113, poz. 985, z późn. zm.²⁰⁾) w art. 11:

1) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pozostają pod dowództwem przełożonych służbowych i wykonują zadania wyznaczone przez Ministra Obrony Narodowej w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych. Żołnierzom wyznaczonym do tych oddziałów i pododdziałów przysługują, w zakresie niezbędnym do wykonania ich zadań, uprawnienia policjantów określone w art. 15 i art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 oraz z 2012 r. poz. 627, 664, 908, 951 i 1529).”;

2) po ust. 3 dodaje się ust. 3a–3i w brzmieniu:

„3a. Oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej mogą użyć i wykorzystać środki przymusu bezpośredniego, do użycia i wykorzystania których uprawnieni są żołnierze Żandarmerii Wojskowej wchodzący w skład pododdziału zwartego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...).

3b. Do użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się przepisy art. 40–42 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

3c. Oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej mogą użyć i wykorzystać broń palną.

3d. Zgody na użycie lub wykorzystanie broni palnej przez oddział lub pododdział Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej udziela przełożony służbowy, a w przypadku gdy wszelka zwłoka groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia żołnierza wchodzącego w skład tego oddziału lub pododdziału lub innej osoby – dowódca pododdziału zwartego.

3e. Bezpośrednio przed wydaniem rozkazu użycia broni palnej przez oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej ich dowódca:

1) wzywa do zachowania zgodnego z prawem, w szczególności do porzucenia broni lub niebezpiecznego przedmiotu lub do zaniechania stosowania przemocy;

²⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 228, poz. 2261, z 2006 r. Nr 104, poz. 711 oraz z 2011 r. Nr 222, poz. 1323.

- 2) uprzedza o możliwości użycia broni palnej w przypadku niepodporządkowania się temu wezwaniu;
- 3) wydaje rozkaz oddania strzału ostrzegawczego lub salwy ostrzegawczej w bezpiecznym kierunku.

3f. Przepisu ust. 3e nie stosuje się, gdy wszelka zwłoka groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia żołnierza wchodzącego w skład oddziału lub pododdziału Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub innej osoby.

3g. O każdym przypadku użycia broni palnej przez oddział i pododdział Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej jego dowódca niezwłocznie powiadamia przełożonego, który wydał polecenie użycia broni palnej, lub osobę pełniącą służbę dyżurną.

3h. Do czynności podejmowanych przez przełożonego po użyciu broni palnej stosuje się przepisy art. 35 ust. 1–3 i 5, art. 36 ust. 1 i ust. 2 pkt 2, art. 37 oraz art. 38 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

3i. W zakresie nieuregulowanym do użycia i wykorzystania broni palnej przez oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się przepisy art. 42 ust. 1, 3 i 4 oraz art. 43 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”.

Art. 70. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2012 r. poz. 933, 951 i 1544 oraz z 2013 r. poz. 134) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 115 ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. W przypadku gdy nie jest możliwe podjęcie decyzji przez dowódcę, funkcjonariusz Straży Granicznej wchodzący w skład warty ochronnej na pokładzie statku powietrznego odbywającego lot wysokiego ryzyka, w razie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa lotu, zdrowia lub życia pasażerów lub członków załogi, w celu unieszkodliwienia osoby niebezpiecznej stosuje niezbędne środki, łącznie z użyciem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

- 2) art. 116 otrzymuje brzmienie:

„Art. 116. 1. Zabrania się członkom załogi oraz innym osobom wnoszenia i używania broni palnej, broni gazowej oraz materiałów wybuchowych na pokład statku powietrznego, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie także do urządzeń, środków i substancji mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa lotu lub pasażerów.

3. Zakazów, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się do:

- 1) żołnierzy i funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego oraz funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Policji, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu, którzy bez zamiaru odbycia lotu, wykonują obowiązki służbowe na pokładzie statku powietrznego pozostającego na lotnisku albo lądowisku;
- 2) funkcjonariuszy Straży Granicznej pełniących wartę ochronną, o której mowa w art. 186a ust. 1;
- 3) żołnierzy i funkcjonariuszy służb, o których mowa w pkt 1, którzy podczas wykonywania przez nich obowiązków służbowych odbywają lot i odbyli szkolenie w zakresie zasad bezpieczeństwa na pokładzie statku powietrznego w przypadku użycia broni palnej lub środków przymusu bezpośredniego.

4. Żołnierze i funkcjonariusze służb, o których mowa w ust. 3 pkt 1, którzy podczas wykonywania przez nich obowiązków służbowych odbywają lot, mają prawo do użycia na pokładzie statku powietrznego broni palnej lub środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 pkt 1–4, 7, 11 i 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...) na zasadach i w sposób określony w tej ustawie.

5. Szkolenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, obejmuje w szczególności:

- 1) budowę statku powietrznego, na pokładzie którego żołnierze lub funkcjonariusze wykonują obowiązki służbowe;
- 2) skutki użycia broni palnej lub środków przymusu bezpośredniego na pokładzie statku powietrznego, w tym wpływ działania broni palnej lub środków przymusu bezpośredniego na elementy statku powietrznego;
- 3) procedury obowiązujące na pokładzie statku powietrznego;
- 4) sposoby unieszkodliwienia osoby niebezpiecznej bez użycia broni palnej.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki wnoszenia broni palnej lub środków przymusu bezpośredniego na pokład statku powietrznego, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa na pokładzie tego statku;
- 2) organizację szkolenia, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, mając na względzie zapewnienie odpowiedniego poziomu wyszkolenia żołnierzy i funkcjonariuszy,

jednolitość programu i formy szkolenia, zakres wiedzy teoretycznej i praktyki niezbędnej do wykonywania obowiązków służbowych na pokładzie statku powietrznego.”.

Art. 71. W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.²¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 60:

- a) w ust. 2 uchyla się pkt 6,
- b) ust. 3–8 otrzymują brzmienie:

„3. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6, 8–10 i 12–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusz straży ochrony kolei może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

4. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 45 pkt 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz straży ochrony kolei może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

5. Funkcjonariusz straży ochrony kolei nie może użyć broni palnej w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

6. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

7. Na sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 1–3 i ust. 3, przysługuje zażalenie do miejscowo właściwego prokuratora w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego.

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 191, poz. 1374, z 2008 r. Nr 59, poz. 359, Nr 144, poz. 902, Nr 206, poz. 1289 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 1, poz. 3, Nr 18, poz. 97, Nr 19, poz. 100, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 966, Nr 157, poz. 1241 i Nr 214, poz. 1658, z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 102, poz. 586, Nr 106, poz. 622, Nr 187, poz. 1113, Nr 205, poz. 1209, Nr 227, poz. 1367, Nr 230, poz. 1372 i Nr 233, poz. 1381 oraz z 2012 r. poz. 460 i 951.

8. Do wykonywania przez funkcjonariusza straży ochrony kolei czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy o Policji.”;

2) w art. 62 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rodzaj i sposoby ewidencjonowania, przechowywania w straży ochrony kolei broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego, z uwzględnieniem specyfiki działania straży ochrony kolei oraz sposobów uniemożliwienia dostępu do tej broni, amunicji i tych środków osobom trzecim.”.

Art. 72. W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 oraz z 2012 r. poz. 589 i 769) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 100i w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w przypadku bezpośredniego i poważnego zagrożenia podjęcia przez cudzoziemca ucieczki, okaleczenia siebie lub osób trzecich lub zniszczenia mienia, mogą współdziałać z funkcjonariuszami Straży Granicznej, używając środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1–7, 9–11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13 i 16–20 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), lub je wykorzystując, na zasadach i w sposób określony w tej ustawie.”;

2) w art. 140 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku gdy zachowanie cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzasadnia przypuszczenie, że może on spowodować zagrożenie bezpieczeństwa w międzynarodowej komunikacji lądowej, lotniczej lub morskiej, komendant właściwej placówki Straży Granicznej, na wniosek upoważnionego przedstawiciela przewoźnika i na koszt przewoźnika, zapewnia doprowadzenie takiego cudzoziemca.”.

Art. 73. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 109 otrzymuje brzmienie:

²²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804, z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337, z 2012 r. poz. 985 oraz z 2013 r. poz. 7, 73 i 165.

„Art. 109. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3, 8 i 10–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusz Straży Parku może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.”;

2) w art. 110:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 oraz w art. 45 pkt 1, 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz Straży Parku może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”,

b) uchyla się ust. 9 i 11;

3) po art. 110 dodaje się art. 110a w brzmieniu:

„Art. 110a. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”.

Art. 74. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709, z późn. zm.¹³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3, 6, 8, 9, 12 i 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusz SKW może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, 2, 7, 9, 11, pkt 12 lit. a i d, pkt 13 i 18 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 4 lit. c tiret trzecie oraz w art. 45 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz SKW może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.”;

2) po art. 30 dodaje się art. 30a i art. 30b w brzmieniu:

„Art. 30a. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–3, 5, 6, 8–10, 12 i 13 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz SWW może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa

w art. 11 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a, pkt 13 i 18 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 45 pkt 1 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz SWW może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Funkcjonariusz SWW nie może użyć broni palnej w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 30b. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez funkcjonariuszy SKW i SWW oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

3) art. 44 otrzymuje brzmienie:

„Art. 44. 1. SKW i SWW zapewniają ochronę wykorzystywanych przez siebie urządzeń oraz obszarów i obiektów, a także przebywających w nich osób przez wewnętrzną służbę ochrony.

2. Funkcjonariusze wykonujący zadania w zakresie ochrony, w granicach chronionych obszarów i obiektów mają prawo:

- 1) ustalania uprawnień osób do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych,
- 2) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
- 3) wydawania poleceń dotyczących określonego zachowania się w granicach chronionych obszarów i obiektów, w tym ich opuszczenia,
- 4) ujęcia osób stwarzających bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, a także zagrożenie dla chronionego mienia, w celu niezwłocznego oddania tych osób Policji lub innym właściwym organom,
- 5) dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży, a także sprawdzania środków transportu i ładunków,
- 6) usunięcia pojazdów z miejsca postoju

– jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa chronionych urządzeń, a także obszarów, obiektów oraz przebywających w nich osób.

3. Czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 2, 4 i 6, mogą być wykonywane również w miejscu bezpośrednio sąsiadującym z chronionymi urządzeniami, obszarami lub obiektami, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia ich bezpieczeństwa lub bezpieczeństwa przebywających w nich osób.

4. Czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 4 i 5, wykonuje się z poszanowaniem dóbr osobistych osoby, w stosunku do której zostały podjęte.

5. Do wykonywania zadań w zakresie ochrony, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 30–30b.”;

4) po art. 44 dodaje się art. 44a w brzmieniu:

„Art. 44a. 1. Funkcjonariusze SKW i SWW mają prawo przeprowadzania doprowadzenia, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, lub konwoju, o którym mowa w art. 4 pkt 3 tej ustawy.

2. Funkcjonariusze SKW i SWW wykonujący zadania w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa tego doprowadzenia lub konwoju, mają prawo wydawania poleceń określonego zachowania się.

3. Do wykonywania zadań w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju stosuje się przepisy art. 30–30b.”.

Art. 75. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2012 r. poz. 621, 627 i 664) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusz CBA może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1–5, 7, 11, pkt 12 lit. a i d, pkt 13, 18 i 20 tej ustawy, oraz środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, z wyłączeniem materiałów wybuchowych, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i 4 lit. a, b i lit. c tiret drugie oraz w art. 45 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz CBA może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Funkcjonariusz CBA nie może użyć broni palnej:

1) w bezpośrednim pościgu za osobą,

2) w celu ujęcia osoby

– wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

4. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

2) uchyla się art. 16;

3) w art. 30:

a) w ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, o których mowa w ust. 2 pkt 2a, stosuje się przepisy art. 15.”;

4) po art. 30 dodaje się art. 30a w brzmieniu:

„Art. 30a. 1. Funkcjonariusze CBA mają prawo przeprowadzania doprowadzenia, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, lub konwoju, o którym mowa w art. 4 pkt 3 tej ustawy.

2. Funkcjonariusze CBA wykonujący zadania w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa tego doprowadzenia lub konwoju, mają prawo wydawania poleceń określonego zachowania się.

3. Do wykonywania zadań w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju stosuje się przepisy art. 15.”.

Art. 76. W ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. Nr 62, poz. 504, z późn. zm.³⁾) w art. 20:

1) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1 i 2 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), służby porządkowe mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. a i b, pkt 2 lit. a i pkt 12 lit. a tej ustawy.

3. Użycie środków przymusu bezpośredniego oraz dokumentowanie tego użycia odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

2) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Czynności, o których mowa w ust. 1, powinny być wykonywane w sposób zapewniający poszanowanie godności ludzkiej oraz innych dóbr osobistych osoby, w stosunku do której zostały podjęte.”.

Art. 77. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323, z późn. zm.²³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 66 otrzymuje brzmienie:

„Art. 66. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusze mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, 2, 5, 7, 9, 11, pkt 12 lit. a, pkt 13, 17 i 18 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. Na użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przysługuje zażalenie do prokuratora rejonowego właściwego dla miejsca zdarzenia.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1, 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 45 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusze wykonujący czynności związane z realizacją zadań, określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4–6 pełniący służbę w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych Służby Celnej lub funkcjonariusze upoważnieni przez Szefa Służby Celnej do wykonywania tych zadań mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

4. Funkcjonariusze, o których mowa w ust. 3, nie mogą użyć broni palnej w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. b i c ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

5. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

²³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 63, poz. 322, Nr 73, poz. 390, Nr 117, poz. 677, Nr 134, poz. 779 i Nr 171, poz. 1016 oraz z 2012 r. poz. 362, 627, 707, 908 i 1544.

- 2) w art. 67:
 - a) uchyla się ust. 1,
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 66 ust. 1, uwzględniając zakres zadań wykonywanych przez funkcjonariuszy lub rodzaje stanowisk.”;
- 3) uchyla się art. 68 i art. 69;
- 4) w art. 70 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wykaz wyodrębnionych komórek organizacyjnych, o których mowa w art. 66 ust. 3, uwzględniając konieczność właściwej realizacji zadań określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4–6;”;
- 5) art. 71 otrzymuje brzmienie:

„Art. 71. W przypadku bezpośredniego zagrożenia przejęciem jednostki pływającej przez załogę innego statku, przepisy art. 66 ust. 1 i 3–5 stosuje się odpowiednio.”;
- 6) w art. 75b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusze, o których mowa w art. 66 ust. 3, mają prawo do obserwowania i rejestrowania, przy użyciu środków technicznych, obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom – wyłącznie w toku czynności podejmowanych w celu ustalenia sprawców oraz uzyskania dowodów przestępstw lub przestępstw skarbowych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4–6.”;
- 7) w art. 102 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusz pełniący służbę w wyodrębnionych komórkach, o których mowa w art. 66 ust. 3, albo przewidywany do takiej służby może być poddany testowi sprawności fizycznej, badaniu psychologicznemu lub badaniu psychofizjologicznemu, mającym na celu sprawdzenie jego przydatności do służby na danym stanowisku lub w określonej komórce organizacyjnej.”.

Art. 78. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 79, poz. 523, z późn. zm.²⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 19 otrzymuje brzmienie:

²⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 664 i 951.

„Art. 19. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1–6, 8, 9 i 11–14 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...), funkcjonariusze mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 6–8, 11, pkt 12 lit. a, c i d oraz pkt 14 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i e, pkt 2, pkt 3 lit. a, pkt 5 oraz w art. 45 pkt 3 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusze mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Funkcjonariusze nie mogą użyć broni palnej w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

4. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.”;

2) uchyla się art. 20–22.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i przepis końcowy

Art. 79. Postępowania wszczęte na podstawie art. 61 ustawy zmienianej w art. 71 i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się w dalszym ciągu na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 80. Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia z zakresu znajomości pokładu statku powietrznego, procedur obowiązujących na pokładzie statku powietrznego, skutków użycia broni palnej lub broni gazowej na pokładzie statku powietrznego, sposobów unieszkodliwienia osoby niebezpiecznej bez użycia broni palnej lub gazowej, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują ważność na okres, na który zostały wydane.

Art. 81. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

1) art. 23a ust. 10 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 56 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 23a ust. 10 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 56, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,

- 2) art. 14h ustawy zmienianej w art. 64 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 14h ustawy zmienianej w art. 64, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 3) art. 18 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 64 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 18 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 64, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 4) art. 129 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 65 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 129 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 65, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 5) art. 116 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 70 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 116 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 70, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 6) art. 62 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 71 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 62 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 71, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 7) art. 67 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 77 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 67 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 77, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą

– nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 82. Ustawa wchodzi w życie z dniem 5 czerwca 2013 r.

UZASADNIENIE

O konieczności uregulowania zasad użycia środków przymusu bezpośredniego w akcie rangi ustawowej przesądził wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 marca 2010 r., sygn. akt U 5/07, w którym Trybunał orzekł, że § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2006 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego (Dz. U. Nr 214, poz. 1575) jest niezgodny z art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.) oraz z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku podkreślił, że zaskarżony przepis, w brzmieniu: „Kajdanki i prowadnice stosuje się: 1) na polecenie sądu lub prokuratora; 2) wobec osób podejrzanych lub oskarżonych o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu albo skazanych za takie przestępstwo.”, jest niezgodny z art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym oraz z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ponieważ reguluje zawartą w nim materię w sposób sprzeczny z upoważnieniem ustawowym oraz wkracza, bez upoważnienia ustawowego, w materię zastrzeżoną dla ustaw, regulując ją samoistnie. Trybunał stwierdził ponadto w uzasadnieniu, że kontrola zaskarżanego przepisu ujawniła, iż większość pozostałych przepisów rozporządzenia dotyczy również bezpośrednio materii ograniczenia wolności osobistej, należącej zgodnie z art. 41 ust. 1 Konstytucji, do materii ustawowej. Do wspomnianych wyżej pozostałych przepisów rozporządzenia należą przepisy określające rodzaje środków przymusu bezpośredniego, przypadki oraz sposób ich stosowania, przekazane – w myśl art. 15 ust. 3 ustawy o CBA, upoważniającego do wydania rozporządzenia – do uregulowania w rozporządzeniu. W związku z tym Trybunał Konstytucyjny zasygnalizował Sejmowi potrzebę zamieszczenia regulowanej przez powyższe rozporządzenie materii (stanowiącej w myśl art. 41 ust. 1 Konstytucji materię ustawową) w ustawie oraz dostosowanie art. 15 ust. 3 ustawy o CBA – będącego przepisem upoważniającym do wydania tego rozporządzenia – do wymogów konstytucyjnych, wynikających z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust. 1 Konstytucji. Sygnalizacja dotyczyła również:

- wydanego na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego,
- wydanego na podstawie art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz
- wydanego na podstawie art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1998 r. w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej.

Rozporządzenia te, analogicznie w stosunku do rozporządzenia dotyczącego CBA, regulują stosowanie środków przymusu bezpośredniego w zakresie zastrzeżonym dla materii ustawowej.

W dniu 17 maja 2012 r. Trybunał Konstytucyjny, po rozpoznaniu połączonych wniosków Prokuratora Generalnego, w kolejnym wyroku (sygn. akt K 10/11), orzekł, że art. 16 ust. 4 ustawy o Policji, art. 24 ust. 3 ustawy o Straży Granicznej, art. 42 ust. 4 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, art. 25 ust. 3 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 15 ust. 3 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 68 ust. 8 ustawy o Służbie Celnej – są niezgodne z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji. Wymienione przepisy utracą moc obowiązującą z upływem 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw. Trybunał wskazał, że określenie rodzajów środków przymusu bezpośredniego oraz przesłanki użycia tych środków wskazujące, w jakich okolicznościach może nastąpić takie użycie, należą do materii ustawowej, ponieważ – w świetle art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji – tylko przepisy ustawy mogą pozwalać na ingerencję w wolność osobistą. Ponadto zgodnie z art. 41 ust. 1 Konstytucji również postępowanie organów stosujących te środki musi być określone wyłącznie w ustawie. Trybunał Konstytucyjny podtrzymał także swoje

stanowisko wyrażone w sygnalizacji o sygn. akt S 5/10 i stwierdził, że w odniesieniu do upoważnień ustawowych zawartych w ustawach: o ABW, Straży Granicznej i CBA, materia przekazana w tych ustawach do uregulowania w rozporządzeniach jest materia ustawową, ponieważ dotyczy bezpośrednio ograniczenia wolności osobistej i powinna – zgodnie z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji – być umieszczona w ustawie. Podobnie należy ocenić art. 42 ust. 4 ustawy o Żandarmerii Wojskowej, gdyż użyte w tych przepisach sformułowania w analogiczny sposób pozwalają na przeniesienie regulacji dotyczącej trybu i zasad stosowania środków przymusu bezpośredniego do aktu wykonawczego. W art. 16 w ust. 4 ustawy o Policji oraz w art. 68 w ust. 8 ustawy o Służbie Celnej ustawodawca przekazał Radzie Ministrów kompetencję do uregulowania kompleksu zagadnień należących do materii ustawy. Ponadto Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, że w art. 24 w ust. 3 ustawy o Straży Granicznej Rada Ministrów otrzymała kompetencje nie tylko do określenia trybu ograniczania wolności osobistej przez możliwość określenia warunków i sposobu użycia tych środków, ale również do określenia trybu postępowania w przypadku użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz trybu postępowania w przypadku użycia środków przymusu bezpośredniego i zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej. W przypadku pododdziałów odwodowych Straży Granicznej ustawa nie przewiduje, aby pododdziały odwodowe Straży Granicznej mogły używać środków przymusu bezpośredniego. W ten sposób ustawodawca przekazał władzy wykonawczej kolejną istotną, z punktu widzenia konstytucyjnie chronionej wolności osobistej, materię do swobodnego uregulowania. Trybunał podkreślił, że możliwość użycia wobec osoby fizycznej broni palnej najdalej ingeruje w konstytucyjnie chronioną wolność osobistą, a nawet nietykalność osobistą, dlatego wymaga szczególnie precyzyjnego uregulowania na poziomie ustawowym. Wskazano także, że ustawodawca, w kwestionowanych przez wnioskodawcę ustawach, uregulował tę kwestię w sposób niewystarczający bądź w ogóle do niej się nie odniósł, pozwalając jednocześnie władzy wykonawczej decydować samodzielnie o przesłankach, zasadach i trybie wkraczania przez tę władzę w konstytucyjnie chronioną wolność osobistą. Zakwestionowane upoważnienia ustawowe naruszają art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji ze względu na przekazanie do uregulowania aktem podustawowym całego kompleksu zagadnień odnoszących się do ograniczania wolności osobistej obywateli takich jak: wskazanie rodzajów środków

przymusu bezpośredniego, które mogą być stosowane wobec obywateli, określenie przesłanek ich użycia oraz postępowania organów stosujących środki przymusu bezpośredniego. Upoważnienia te są niezgodne także z art. 92 ust. 1 Konstytucji, ponieważ naruszają relacje między ustawą a aktem wykonawczym wydanym w celu jej wykonania. Naruszenie to wynika z przekazania do uregulowania w rozporządzeniach materii dotyczącej ograniczania konstytucyjnej sfery praw i wolności, która zgodnie z Konstytucją musi być regulowana ustawowo oraz umożliwienia unormowania kwestii, które nie znalazły umocowania w ustawie.

Aktualnie Trybunał Konstytucyjny rozpatruje sprawę o sygnaturze akt K 11/12, z wniosku Prokuratora Generalnego o stwierdzenie niezgodności:

- 1) art. 14 ust. 3 ustawy o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.) z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji;
- 2) § 1 ust. 3, § 2 ust. 3, § 3, § 5 ust. 1, § 6 ust. 1, § 7–9, § 10 ust. 1, § 12 ust. 1, § 13 ust. 1 i 4, § 14 ust. 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. Nr 17, poz. 154) z art. 14 ust. 3 ustawy o BOR oraz z art. 92 ust. 1, a także z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W związku z powyższym projektowana regulacja przewiduje zmiany także w odniesieniu do funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu i Straży Marszałkowskiej tak, aby zawrzeć w niej w sposób kompleksowy kwestie użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez uprawnione podmioty.

Wyżej opisane orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego spowodowały konieczność pilnego uregulowania w akcie rangi ustawowej katalogu środków przymusu bezpośredniego, używanych lub wykorzystywanych przez uprawnione podmioty, przypadków ich używania lub wykorzystywania, a także używania lub wykorzystywania broni palnej, zasad używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, postępowania przed i po ich użyciu lub wykorzystaniu, jak również dokumentowania tego używania lub wykorzystywania przez uprawnione do tego podmioty.

Zasady stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez poszczególne podmioty są uregulowane w aktualnym stanie prawnym w następujących aktach normatywnych:

- 1) w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. Nr 70, poz. 410, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez policjantów oraz zasad użycia broni palnej przez oddziały i pododdziały zwarte Policji (Dz. U. Nr 135, poz. 1132);
- 2) w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1998 r. w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej (Dz. U. Nr 27, poz. 153, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1998 r. w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej (Dz. U. Nr 27, poz. 153, z późn. zm.);
- 3) w ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. Nr 17, poz. 154) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu (Dz. U. Nr 12, poz. 111);
- 4) w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu dokumentowania faktu użycia środków przymusu bezpośredniego przez

- strażników gminnych (miejskich) (Dz. U. Nr 220, poz. 1719) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków, trybu i sposobu postępowania w przypadku użycia broni palnej bojowej przez strażników gminnych (miejskich) (Dz. U. Nr 215, poz. 2185);
- 5) w ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1998 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobów użycia przez pracowników ochrony środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. Nr 89, poz. 563) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1998 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu postępowania pracowników ochrony przy użyciu broni palnej (Dz. U. Nr 86, poz. 543);
 - 6) w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. Nr 123, poz. 1353, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie warunków i sposobów użycia środków przymusu bezpośredniego przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej (Dz. U. Nr 157, poz. 1837, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie użycia środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej przez żołnierzy wojskowych organów porządkowych (Dz. U. Nr 157, poz. 1838) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej (Dz. U. Nr 157, poz. 1836);
 - 7) w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr, 79, poz. 523), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2010 r. w sprawie stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz użycia broni palnej lub psa służbowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej (Dz. U. Nr 147, poz. 903);
 - 8) w ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz. U. Nr 70, poz. 638), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz. U. Nr 70, poz. 639) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 października 2003 r.

- w sprawie warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez funkcjonariuszy Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 179, poz. 1751);
- 9) w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 września 2006 r. w sprawie postępowania przy użyciu broni palnej przez żołnierzy i funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 177, poz. 1306);
- 10) w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2006 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego (Dz. U. Nr 214, poz. 1575, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2006 r. w sprawie postępowania przy użyciu broni palnej przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego (Dz. U. Nr 142, poz. 1015);
- 11) w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 marca 2010 r. w sprawie użycia środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy celnych (Dz. U. Nr 45, poz. 258) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie użycia broni palnej przez funkcjonariuszy celnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 6, poz. 31);
- 12) w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez inspektorów i pracowników kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 244, poz. 1624) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez inspektorów i pracowników kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 96, poz. 846);
- 13) w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.);
- 14) w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.);
- 15) w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.), rozporządzeniu Rada Ministrów z dnia 2 listopada 2004 r.

- w sprawie sposobów użycia środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Straży Parku oraz przydziału, przechowywania i ewidencji tych środków (Dz. U. Nr 245, poz. 2457) oraz rozporządzeniu Rada Ministrów z dnia 16 listopada 2004 r. w sprawie sposobów i trybu postępowania przy użyciu broni bojowej przez funkcjonariusza Straży Parku (Dz. U. Nr 254, poz. 2537);
- 16) w ustawie z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.);
 - 17) w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435, z późn. zm.);
 - 18) w ustawie z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471, z późn. zm.);
 - 19) w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. Nr 62, poz. 504, z późn. zm.);
 - 20) w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.).

Przepisy wyżej wymienionych aktów prawnych (z reguły rangi ustawowej) określają przesłanki użycia środków przymusu bezpośredniego – rozumiane jako sposób postępowania, który może spowodować reakcję uprawnionych do użycia tych środków, polegającą na ich zastosowaniu – cel użycia, rodzaje środków dostępnych dla poszczególnych służb oraz zasady ich użycia. W aktach wykonawczych doprecyzowywany jest natomiast katalog środków przymusu bezpośredniego, a także kwestie związane z warunkami i sposobem ich użycia, trybem postępowania przed i po ich użyciu oraz dokumentowaniem ich użycia lub wykorzystania. W odniesieniu do użycia broni palnej, w ustawach regulowane są ogólne zasady oraz przypadki użycia broni palnej, natomiast akty wykonawcze określają z reguły sposób postępowania przed i po użyciu broni palnej oraz dokumentowanie użycia broni palnej.

Na podstawie obowiązujących przepisów poszczególne uprawnione podmioty posiadają następujące uprawnienia:

1. Policja – zgodnie z art. 16 ustawy o Policji w razie niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom organów Policji lub jej funkcjonariuszy, policjanci mogą stosować następujące środki przymusu bezpośredniego:

- 1) siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku,
- 2) urządzenia techniczne w postaci:
 - a) kajdanek,
 - b) prowadnic,
 - c) kaftanów bezpieczeństwa,
 - d) pasów i siatek obezwładniających,
 - e) paralizatorów elektrycznych,
 - f) kolczatek drogowych i innych przeszkód umożliwiających zatrzymanie pojazdu,
- 3) chemicznych środków obezwładniających,
- 4) pałek służbowych: zwykłych, szturmowych, wielofunkcyjnych i teleskopowych,
- 5) wodnych środków obezwładniających,
- 6) psów i koni służbowych,
- 7) pocisków niepenetracyjnych miotanych z broni palnej.

Zgodnie z art. 17 ustawy o Policji, jeżeli powyższe środki okazałyby się niewystarczające lub ich użycie, ze względu na okoliczności danego zdarzenia, nie jest możliwe, policjant ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność policjanta lub innej osoby oraz w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności policjanta albo innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną policjantowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej;
- 4) w celu odparcia niebezpiecznego bezpośredniego, gwałtownego zamachu na obiekty i urządzenia ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, na siedziby naczelnych organów władzy, naczelnych i centralnych organów administracji państwowej albo wymiaru sprawiedliwości, na obiekty gospodarki lub kultury narodowej oraz na przedstawicielstwa dyplomatyczne i urzędy konsularne państw obcych albo organizacji międzynarodowych,

a także na obiekty dozorowane przez uzbrojoną formację ochronną utworzoną na podstawie odrębnych przepisów;

- 5) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie życia, zdrowia lub wolności człowieka;
- 6) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1–3 i 5, albo za osobą, wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia zabójstwa, zamachu terrorystycznego, uprowadzenia osoby w celu wymuszenia okupu lub określonego zachowania, rozboju, kradzieży rozbójniczej, wymuszenia rozbójniczego, umyślnego ciężkiego uszkodzenia ciała, zgwałcenia, podpalenia lub umyślnego sprowadzenia w inny sposób niebezpieczeństwa powszechnego dla życia albo zdrowia;
- 7) w celu ujęcia osoby, o której mowa w pkt 6, jeśli schroniła się ona w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności towarzyszących wynika, że może użyć broni palnej lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu lub zdrowiu;
- 8) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający osoby, materiały zawierające informacje niejawne, pieniądze albo inne przedmioty wartościowe;
- 9) w celu ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeśli:
 - a) ucieczka osoby pozbawionej wolności stwarza zagrożenie życia albo zdrowia ludzkiego,
 - b) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba pozbawiona wolności może użyć broni palnej, materiałów wybuchowych lub niebezpiecznego narzędzia,
 - c) pozbawienie wolności nastąpiło w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstw, o których mowa w pkt 6.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień policjantów o prawo do użycia pojazdu służbowego, kasku zabezpieczającego, środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiałów wybuchowych oraz środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub oślniewających.

2. Straż Graniczna – zgodnie z art. 23 ustawy o Straży Granicznej, w razie zagrożenia nienaruszalności granicy państwowej lub niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom oraz bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia własnego lub innej osoby, funkcjonariusze mogą używać następujących środków przymusu bezpośredniego:
- 1) indywidualnych, chemicznych środków obezwładniających w postaci broni gazowej i ręcznych miotaczy gazu;
 - 2) psów służbowych;
 - 3) pałek służbowych;
 - 4) pocisków niepenetracyjnych, miotanych z broni palnej;
 - 5) paralizatorów elektrycznych;
 - 6) siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku,
 - 7) urządzeń technicznych w postaci:
 - a) kajdanek,
 - b) prowadnic,
 - c) kaftanów bezpieczeństwa,
 - d) pasów obezwładniających lub siatek obezwładniających,
 - e) kolczatek drogowych lub innych przeszkód umożliwiających zatrzymanie pojazdu.

Na mocy art. 24 ustawy o Straży Granicznej, jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do użycia lub wykorzystania których uprawnieni są funkcjonariusze Straży Granicznej okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, funkcjonariusz ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby oraz w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza albo innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej;

- 4) w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na obiekty służące obronności państwa lub ważne dla gospodarki narodowej, a także na obiekty Straży Granicznej lub służące ochronie granicy państwowej;
- 5) w celu odparcia bezpośredniego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej ze strony osób działających w sposób zorganizowany, które przemocą wymuszają przekroczenie granicy państwowej przy użyciu broni lub pojazdu;
- 6) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie życia, zdrowia lub wolności człowieka;
- 7) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1–6, albo za osobą, wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia zabójstwa, zamachu terrorystycznego, uprowadzenia osoby w celu wymuszenia okupu lub określonego zachowania, rozbój, kradzieży rozbójniczej, wymuszenia rozbójniczego, umyślnego ciężkiego uszkodzenia ciała, zgwałcenia, podpalenia lub umyślnego spowodowania w inny sposób niebezpieczeństwa powszechnego dla życia albo zdrowia;
- 8) w celu ujęcia osoby, o której mowa w pkt 7, jeśli schroniła się ona w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności towarzyszących wynika, że może użyć broni palnej lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu lub zdrowiu;
- 9) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający osoby, materiały zawierające informacje niejawne, pieniądze albo inne przedmioty wartościowe;
- 10) w celu ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeśli:
 - a) ucieczka osoby pozbawionej wolności stwarza zagrożenie życia albo zdrowia ludzkiego,
 - b) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba pozbawiona wolności może użyć broni palnej, materiałów wybuchowych lub niebezpiecznego narzędzia,
 - c) pozbawienie wolności nastąpiło w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstw, o których mowa w pkt 7.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej o prawo do użycia lub wykorzystania: konia służbowego, pojazdów służbowych, pokoju izolacyjnego, środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiałów wybuchowych oraz środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub olśniewających.

3. Biuro Ochrony Rządu – zgodnie z art. 14 ustawy o Biurze Ochrony Rządu, funkcjonariusze BOR, w przypadku niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom, o których mowa w art. 13 ust. 1 ustawy o BOR, mogą stosować następujące środki przymusu bezpośredniego:
- 1) siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku,
 - 2) urządzenia techniczne w postaci kajdanek, prowadnic, kaftanów bezpieczeństwa, pasów i siatek obezwładniających, kolczatek drogowych i innych przeszkód umożliwiających zatrzymanie pojazdu,
 - 3) pałki służbowe zwykłe, teleskopowe i wielofunkcyjne,
 - 4) psy służbowe,
 - 5) chemiczne środki obezwładniające, służące do obezwładnienia osób.

Na mocy art. 15 ustawy o Biurze Ochrony Rządu, jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do używania lub wykorzystywania których uprawnieni są funkcjonariusze BOR, okazały się niewystarczające lub jeżeli ich użycie, ze względu na okoliczności danego zdarzenia, nie jest możliwe, funkcjonariusz ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby oraz w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza albo innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej, objętej ochroną BOR;
- 4) w celu odparcia niebezpiecznego bezpośredniego gwałtownego zamachu na obiekty i urządzenia objęte ochroną BOR oraz inne ważne dla bezpieczeństwa

lub obronności państwa, na siedziby naczelnych organów władzy, centralnych organów administracji rządowej;

- 5) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie życia, zdrowia lub wolności człowieka;
- 6) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach, o których mowa w pkt 1–4, albo za osobą, wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia zbrodni;
- 7) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający osoby, dokumenty zawierające informacje niejawne, pieniądze albo inne przedmioty wartościowe.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy BOR o: pociski niepenetracyjne, przedmioty przeznaczone do obezwładniania za pomocą energii elektrycznej i pojazdy służbowe. Jednocześnie w ramach katalogu obecnie dostępnych BOR środków przymusu bezpośredniego rezygnuje się z kaftana bezpieczeństwa i pasa obezwładniającego.

4. Żandarmeria Wojskowa – zgodnie z art. 17 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych żołnierze Żandarmerii Wojskowej, wykonując zadania określone w art. 4 ustawy, wobec osób wskazanych w art. 3 ust. 2 ustawy, mają prawo stosowania środków przymusu bezpośredniego w przypadkach i na zasadach określonych w art. 42 niniejszej ustawy. W razie niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa rozkazom żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, a także wobec osób uniemożliwiających wykonanie przez nich czynności służbowych, żołnierze Żandarmerii Wojskowej mogą stosować następujące środki przymusu bezpośredniego:

- 1) siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony,
- 2) kajdanki,
- 3) pałki wielofunkcyjne,
- 4) paralizatory elektryczne,
- 5) wodne, chemiczne i techniczne środki obezwładniające (prowadnice, kaftany bezpieczeństwa, pasy i siatki obezwładniające);
- 6) psy służbowe,
- 7) broń gazową i ręczne miotacze gazu,

- 8) pociski niepenetracyjne, miotane z broni palnej,
- 9) urządzenia techniczne umożliwiające zatrzymanie pojazdu, a w szczególności kolczatkę drogową, zaporę drogową, kozły oporowe i zasieki.

Na mocy art. 17, 43 i 44 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, żołnierze Żandarmerii Wojskowej, wykonując zadania określone w art. 4, wobec osób wymienionych w art. 3 ust. 2 ustawy, mają prawo używania broni palnej, jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do użycia lub wykorzystania których są uprawnieni, okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności zdarzenia nie jest możliwe:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego zamachu na życie, zdrowie lub wolność żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub innej osoby albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie, która nie zastosowała się do wezwania do natychmiastowego porzucenia broni, materiałów wybuchowych lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie może zagrozić życiu lub zdrowiu żołnierza Żandarmerii Wojskowej albo innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie przemocą odebrać broń palną żołnierzowi Żandarmerii Wojskowej albo innemu funkcjonariuszowi publicznemu uprawnionemu do posiadania broni palnej;
- 4) w celu odparcia bezpośredniego gwałtownego i niebezpiecznego zamachu na obiekty i urządzenia wojskowe albo inne obiekty i urządzenia ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa;
- 5) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia człowieka;
- 6) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni palnej jest dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1–3 lub 5, albo za osobą, wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia zamachu terrorystycznego, zabójstwa, umyślnego uszczerbku na zdrowiu, umyślnego spowodzenia zdarzenia zagrażającego życiu lub zdrowiu wielu osób, pozbawienia człowieka wolności, zgwałcenia, wzięcia zakładnika, rozboju, kradzieży rozbójniczej albo wymuszenia rozbójniczego;

- 7) w celu ujęcia osoby, o której mowa w pkt 6, jeżeli schroniła się ona w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności zdarzenia wynika, że może użyć broni palnej, materiałów wybuchowych lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka;
- 8) w celu odparcia bezpośredniego i gwałtownego zamachu na konwój ochraniający osoby, materiały zawierające informacje niejawne albo środki pieniężne lub inne przedmioty wartościowe;
- 9) w celu ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeżeli:
 - a) ucieczka osoby pozbawionej wolności stwarza zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego,
 - b) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba pozbawiona wolności może użyć broni palnej, materiałów wybuchowych lub innego niebezpiecznego narzędzia,
 - c) pozbawienie wolności nastąpiło w związku z podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstwa, o którym mowa w pkt 6.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień żołnierzy Żandarmerii Wojskowej o: pojazdy służbowe, środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiały wybuchowe oraz środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub ośniewających. Rezygnuje się natomiast z możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w celu zapewnienia dyscypliny wojskowej.

5. wojskowe organy porządkowe – zgodnie z art. 51 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych żołnierzom wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej, w związku z wykonywaniem przez nich czynności służbowych, przysługuje prawo stosowania środków przymusu bezpośredniego w przypadkach i na zasadach przewidzianych dla Żandarmerii Wojskowej (art. 42 ustawy). Na mocy art. 51 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych żołnierzom wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej, w związku z wykonywaniem przez nich czynności służbowych, przysługuje prawo używania broni palnej w przypadkach i na

zasadach określonych w art. 43 ustawy, a więc jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania są uprawnieni, okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności zdarzenia nie jest możliwe, żołnierze wojskowych organów porządkowych mogą użyć broni palnej w analogicznych przypadkach jak Żandarmeria Wojskowa.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień żołnierzy wojskowych organów porządkowych o: środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiały wybuchowe oraz środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub oślniewających. Rezygnuje się z możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w celu zapewnienia dyscypliny wojskowej.

6. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego – zgodnie z art. 25 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, w razie niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom, funkcjonariusze ABW mogą stosować:
 - 1) siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających lub podobnych technik obrony lub ataku;
 - 2) urządzenia techniczne, takie jak:
 - a) kajdanki,
 - b) prowadnice,
 - c) kaftany bezpieczeństwa, pasy i siatki obezwładniające,
 - d) kolczatki drogowe i inne przeszkody umożliwiające zatrzymanie pojazdu;
 - 3) chemiczne środki obezwładniające, takie jak:
 - a) ręczne miotacze gazu,
 - b) ręczne granaty łzawiące.

Na mocy art. 26 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania są uprawnieni są funkcjonariusze ABW okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, funkcjonariusz ABW ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza albo innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania;
- 4) w celu odparcia niebezpiecznego, bezpośredniego, gwałtownego zamachu na obiekty lub urządzenia ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa;
- 5) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie życia, zdrowia lub wolności człowieka;
- 6) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1–5;
- 7) w celu ujęcia osoby, o której mowa w pkt 6, jeśli schroniła się ona w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności zdarzenia wynika, że może użyć broni palnej lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka;
- 8) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający osoby, materiały zawierające informacje niejawne, pieniądze albo inne przedmioty wartościowe;
- 9) w celu ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej lub tymczasowo aresztowanej w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa:
 - a) szpiegostwa, terroryzmu, bezprawnego ujawnienia lub wykorzystania informacji niejawnych i innych przestępstw godzących w bezpieczeństwo państwa,
 - b) godzących w podstawy ekonomiczne państwa,
 - c) korupcji osób pełniących funkcje publiczne, o których mowa w art. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584, z 2008 r. Nr 223, poz. 1458 oraz z 2009 r. Nr 178, poz. 1375), jeśli może to godzić w bezpieczeństwo państwa,

- d) w zakresie produkcji i obrotu towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa,
- e) nielegalnego wytwarzania, posiadania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, bronią masowej zagłady oraz środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, w obrocie międzynarodowym oraz ściganie ich sprawców.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy ABW o: pałki służbowe, psy służbowe, pociski niepenetracyjne, przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, pojazdy służbowe, środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiały wybuchowe oraz środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających. Wprowadzenie do katalogu środków przymusu bezpośredniego pałek służbowych jako dodatkowego narzędzia stosowanego przez funkcjonariuszy ABW podczas wykonywania obowiązków służbowych zwiększy możliwości ich skutecznego reagowania w różnego rodzaju sytuacjach. Pociski niepenetracyjne, do korzystania z których uprawnieni będą funkcjonariusze ABW, stosowane będą do obezwładniania osób zachowujących się agresywnie, posługujących się narzędziami niebezpiecznymi lub bronią palną. Środek ten jest z istoty swojej mniej dolegliwy niż broń palna i pozwala na obezwładnienie osoby już ze znacznej odległości, a zatem w istotny sposób redukuje ryzyko utraty życia lub zdrowia przez osobę, wobec której tego środka użyto. Ogranicza także ryzyko narażenia osób postronnych na uszkodzenie ciała lub utratę zdrowia albo życia. Przyznanie uprawnienia do użycia środków powodujących dysfunkcję niektórych zmysłów lub organów, w tym paralizujących, łzawiących, ogłuszających i olśniewających, skutkować będzie radykalnie mniejszym zagrożeniem życia lub zdrowia osób, wobec których ich użyto, niż w przypadku użycia broni palnej. Zastosowanie takiego środka redukuje również ryzyko utraty życia osoby, wobec której podjęto czynności służbowe. Środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających wywołują u osób, w stosunku do których zostały użyte, efekt w postaci chwilowego zaburzenia w widzeniu i słyszeniu oraz – w niektórych przypadkach – zaburzenia równowagi oraz orientacji przestrzennej, które dają przewagę funkcjonariuszowi w konfrontacji z agresywną, niepodporządkowującą się wydanym na podstawie

prawa poleceniom osobą. Zastosowanie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej powoduje nieporównywalnie mniejszą dolegliwość dla osób, wobec których je zastosowano, niż użycie broni palnej. Ponadto użycie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej ograniczy do minimum niebezpieczeństwo przypadkowego narażenia osób postronnych na utratę życia lub zdrowia. Zastosowanie proponowanego urządzenia pozwoli na zminimalizowanie zagrożenia ze strony osoby, wobec której podjęto czynności służbowe. Należy dodatkowo zauważyć, że formacje, które aktualnie używają środków przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, m.in. Policja Straż Graniczna, stosują przyrządy, w których średnie natężenie prądu jest kilkakrotnie niższe, niż w przypadku przyrządów, które można nabyć bez pozwolenia. Określona w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji wartość graniczna średniej wartości prądu w obwodzie, po przekroczeniu której wymagane jest pozwolenie na broń (rozumianą także jako przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej), wynosi 10 mA. Warto tymczasem wspomnieć, że Policja stosuje obecnie paralizatory Taser X26 (2,1 mA) oraz Taser X2 (1,3 mA), zaś Straż Graniczna – paralizatory Taser X26, Taser X2 oraz Taser X3 (0,9-1,6 mA). Jednocześnie w ramach katalogu obecnie dostępnych funkcjonariuszom ABW środków przymusu bezpośredniego rezygnuje się z kaftana bezpieczeństwa i pasa obezwładniającego.

7. Agencja Wywiadu – w obecnym stanie prawnym funkcjonariuszom AW (na podstawie art. 43 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu) wykonującym zadania w zakresie ochrony, w granicach chronionych obszarów i obiektów, przysługują odpowiednio uprawnienia pracowników ochrony określone w przepisach o ochronie osób i mienia. Na mocy art. 26 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, funkcjonariusz AW w związku z wykonywaniem swoich zadań (art. 6 ust. 1) ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:
 - 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;

- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza albo innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania;
- 4) w celu odparcia niebezpiecznego, bezpośredniego, gwałtownego zamachu na obiekty lub urządzenia ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa.

Biorąc pod uwagę katalog środków przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są pracownicy ochrony osób i mienia, w projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy AW o prawo do użycia pojazdu służbowego. Funkcjonariusze AW będą posiadali także prawo do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego w związku z realizacją na terytorium RP zadań określonych w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.).

8. Centralne Biuro Antykorupcyjne – zgodnie z art. 15 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, w przypadku niepodporządkowania się wydanym na podstawie ustaw poleceń służącym realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o CBA, funkcjonariusze CBA mogą stosować:
 - 1) siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających lub podobnych technik obrony lub ataku;
 - 2) środki i urządzenia techniczne, przeznaczone do obezwładniania i konwojowania, w postaci:
 - a) kajdanek,
 - b) prowadnic,
 - c) kaftanów bezpieczeństwa, pasów i siatek obezwładniających,
 - d) paralizatorów elektrycznych;
 - 3) urządzenia techniczne przeznaczone do zatrzymywania pojazdów, w postaci kolczatek drogowych i innych przeszkód umożliwiających zatrzymanie pojazdu;
 - 4) chemiczne środki przeznaczone do obezwładniania osób, w postaci ręcznych miotaczy gazowych lub ręcznych granatów łzawiących.

Na mocy art. 16 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, jeżeli środków przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są funkcjonariusze CBA okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, funkcjonariusz CBA ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza albo innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania;
- 4) w celu odparcia bezprawnego bezpośredniego, gwałtownego zamachu na obiekty i urządzenia ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, na siedziby naczelnych organów władzy, naczelnych i centralnych organów administracji państwowej albo wymiaru sprawiedliwości, na obiekty gospodarki lub kultury narodowej oraz na przedstawicielstwa dyplomatyczne i urzędy konsularne państw obcych albo organizacji międzynarodowych, a także na obiekty dozorowane przez uzbrojoną formację ochronną utworzoną na podstawie odrębnych przepisów;
- 5) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednio zagrożenie życia, zdrowia lub wolności człowieka;
- 6) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1–3 i 5, albo za osobą, wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia zabójstwa, zamachu terrorystycznego, uprowadzenia osoby w celu wymuszenia okupu lub określonego zachowania, rozboju, kradzieży rozbójniczej, wymuszenia rozbójniczego, umyślnego ciężkiego uszkodzenia ciała, zgwałcenia, podpalenia lub umyślnego spowodowania w inny sposób niebezpieczeństwa powszechnego dla życia albo zdrowia;
- 7) w celu ujęcia, osoby o której mowa w pkt 6, jeżeli schroniła się ona w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności zdarzenia wynika, że może użyć broni

palnej lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka;

- 8) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający osoby, materiały zawierające informacje niejawne, pieniądze albo inne przedmioty wartościowe;
- 9) w celu ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeżeli:
 - a) ucieczka osoby pozbawionej wolności stwarza zagrożenie życia albo zdrowia ludzkiego,
 - b) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba pozbawiona wolności może użyć broni palnej, materiałów wybuchowych lub niebezpiecznego narzędzia,
 - c) pozbawienie wolności nastąpiło w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstw, o których mowa w pkt 6.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy CBA o: pałki służbowe, pociski niepenetracyjne, pojazdy służbowe, środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, z wyłączeniem materiałów wybuchowych, oraz środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub oślniewających.

Zadania ustawowe CBA jednoznacznie determinują konieczność wyposażenia funkcjonariuszy tej służby we wszystkie środki przymusu bezpośredniego, którymi dysponować będą służby uprawnione do podejmowania czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych. Rozszerzenie uprawnień w kierunku możliwości używania pałek służbowych i pocisków niepenetracyjnych wiąże się z koniecznością zapewnienia właściwej realizacji ochrony własnych urządzeń i obiektów a także przebywających na ich terenie funkcjonariuszy i osób trzecich. Te same argumenty przemawiają na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa przeprowadzanych przez Biuro konwojów, w szczególności dokumentów niejawnych i wartości pieniężnych. Dodatkową przesłanką do rozszerzenia katalogu środków przymusu bezpośredniego jest ich nieinwazyjny charakter. Właściwie zastosowane pałki służbowe i pociski niepenetracyjne stanowią gwarancję bezpieczeństwa dla życia osób trzecich i funkcjonariusza, jednocześnie niwelując konieczność użycia środka ostatecznego, jakim jest broń palna. Projektowane zmiany dają funkcjonariuszom CBA również możliwość użycia pojazdu

służbowego jako środka przymusu bezpośredniego. W projekcie zrezygnowano z uprawnienia funkcjonariuszy CBA do używania urządzeń i środków służących do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych, w tym kołczatki drogowej lub przedmiotów ustawianych jako odpowiednio oznakowane przedmioty. Uprawnienie to w dotychczasowej praktyce działania Biura nie było faktycznie wykonywane. Dlatego też, w każdym przypadku konieczności zatrzymania pojazdu funkcjonariusze CBA będą korzystać z pomocy umundurowanych policjantów. Podstawowa różnica pomiędzy aktualnym a projektowanym stanem prawnym w zakresie przypadków użycia broni palnej dotyczy sytuacji określonych w projekcie jako specyficzna forma użycia broni, w których funkcjonariusz będzie faktycznie wykorzystywał ją w innym celu, niż oddanie strzału w kierunku osoby.

9. Służba Wywiadu Wojskowego i Służba Kontrwywiadu Wojskowego – funkcjonariuszom SWW i SKW (na podstawie art. 44 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego) wykonującym zadania w zakresie ochrony, w granicach chronionych obszarów i obiektów, przysługują odpowiednio uprawnienia pracowników ochrony określone w przepisach o ochronie osób i mienia. Na mocy art. 30 ustawy o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego funkcjonariusze SKW, wykonując czynności operacyjno-rozpoznawcze, ze względu na okoliczności zdarzenia oraz funkcjonariusze SWW w związku z wykonywaniem zadań ustawowych (art. 6 ust. 1) mają prawo użycia broni palnej wyłącznie:
 - 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
 - 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza albo innej osoby;
 - 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania;
 - 4) w celu odparcia niebezpiecznego, bezpośredniego, gwałtownego zamachu na obiekty lub urządzenia ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa;

- 5) w celu odparcia zamachu, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia lub wolności człowieka, na obiekty lub urządzenia ważne dla obronności państwa lub bezpieczeństwa Sił Zbrojnych RP;
- 6) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający osoby, materiały zawierające informacje niejawne, pieniądze albo inne przedmioty wartościowe.

Biorąc pod uwagę katalog środków przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są pracownicy ochrony osób i mienia, w projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy/żołnierzy SWW o prawo do użycia pojazdu służbowego. Funkcjonariusze SWW będą posiadali także prawo do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego w związku z realizacją na terytorium RP zadań określonych w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego. W przypadku funkcjonariuszy/żołnierzy SKW (biorąc pod uwagę katalog środków przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są pracownicy ochrony osób i mienia), w projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie ich uprawnień o pociski niepenetracyjne i pojazd służbowy. Funkcjonariusze SKW będą posiadali także prawo do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego podczas wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, w związku z realizacją zadań określonych w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego.

10. Służba Więzienna – zgodnie z art. 19 ustawy o Służbie Więziennej, funkcjonariusze Służby Więziennej podczas pełnienia obowiązków służbowych mają prawo do stosowania względem osób pozbawionych wolności środków przymusu bezpośredniego w postaci:
 - 1) siły fizycznej;
 - 2) celi zabezpieczającej;
 - 3) kasku ochronnego;
 - 4) kajdanek lub prowadnic;
 - 5) urządzeń technicznych powodujących blokadę stawu kolanowego;

- 6) środków technicznych w postaci maski, zasłony na twarz albo kasku z przyłbicą, tłumiących głos albo zestawu głośnikowego;
- 7) wodnych środków obezwładniających;
- 8) siatki obezwładniającej;
- 9) chemicznych środków obezwładniających lub innych środków o podobnym działaniu;
- 10) urządzeń olśniewających;
- 11) petard lub innych środków hukowo-błyskowych;
- 12) środków do obezwładniania za pomocą ładunku elektrycznego;
- 13) pasów obezwładniających lub kaftana bezpieczeństwa;
- 14) pałek służbowych;
- 15) pocisków niepenetracyjnych, miotanych z broni palnej lub innych urządzeń.

Środki te mogą być stosowane, jeżeli jest to konieczne oraz wyłącznie w celu przeciwdziałania: usiłowaniu zamachu na życie lub zdrowie własne lub innej osoby, nawoływaniu do buntu, groźnemu nieposłuszeństwu lub zakłóceniu porządku mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo, niszczeniu mienia lub ucieczce osoby pozbawionej wolności, a także w celu odparcia bezpośredniego zamachu na konwój ochraniający osobę pozbawioną wolności lub materiały niejawne w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych.

Wobec osób innych niż pozbawione wolności, środki przymusu bezpośredniego wymienione wyżej w pkt 1, 4, 8–10, 12, 14 i 15 mogą być stosowane w razie poważnego zakłócenia przez te osoby porządku na terenie jednostek organizacyjnych. Na mocy art. 20 ustawy o Służbie Więziennej, jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są funkcjonariusze Służby Więziennej, są niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, funkcjonariusz ma prawo użycia broni palnej lub psa służbowego wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby oraz w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;

- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni palnej lub innego niebezpiecznego narzędzia, których użycie może zagrozić życiu lub zdrowiu funkcjonariusza lub innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej;
- 4) w celu odparcia niebezpiecznego bezpośredniego zamachu na obiekty zakładu karnego lub aresztu śledczego;
- 5) w celu udaremnienia ucieczki osoby pozbawionej wolności z terenu jednostki organizacyjnej;
- 6) w celu odparcia bezpośredniego zamachu na konwój ochraniający osoby, broń palną, amunicję, materiały zawierające informacje niejawne, pieniądze lub inne przedmioty wartościowe;
- 7) w celu udaremnienia ucieczki osoby pozbawionej wolności w czasie jej konwojowania;
- 8) w pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1–3 oraz 5–7.

W ramach katalogu środków przymusu bezpośredniego dostępnego obecnie funkcjonariuszom SW w projekcie ustawy proponuje się zrezygnować z kaftana bezpieczeństwa, siatki obezwładniającej, blokady stawu kolanowego, zasłony na twarz, środków technicznych w postaci maski albo kasku z przyłbicą, tłumiących głos lub zestawu głośnikowego, psa służbowego, urządzeń olśniewających oraz przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania za pomocą energii elektrycznej.

11. Służba Celna – zgodnie z ustawą o Służbie Celnej funkcjonariusze celni mogą używać następujących środków przymusu bezpośredniego wobec osób niepodporządkowujących się ich poleceniom, wydanym na podstawie przepisów prawa:
 - 1) siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku;
 - 2) indywidualnych technicznych środków i urządzeń przeznaczonych do obezwładniania lub konwojowania osób, w postaci:
 - a) kajdanek,
 - b) prowadnic,
 - c) siatek obezwładniających,

- d) pałek wielofunkcyjnych lub teleskopowych,
- e) paralizatorów elektrycznych;
- 3) indywidualnych chemicznych środków obezwładniających;
- 4) psów służbowych;
- 5) pocisków niepenetracyjnych, miotanych z broni palnej;
- 6) ogólnych technicznych środków i urządzeń przeznaczonych do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych i innych środków przewozowych, w postaci kolczatek drogowych lub przedmiotów ustawionych jako oznakowane przeszkody oraz urządzeń służących do unieruchomienia kół pojazdów.

Na mocy art. 69 ustawy o Służbie Celnej, jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są funkcjonariusze celni, okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na zaistniałe okoliczności nie jest możliwe, funkcjonariusz wykonujący czynności związane z realizacją zadań określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4–6 ustawy, pełniący służbę w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych Służby Celnej lub funkcjonariusz upoważniony przez Szefa Służby Celnej do wykonywania tych zadań ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność własną lub innej osoby albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza lub innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej;
- 4) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia lub wolności człowieka;
- 5) w celu odparcia niebezpiecznego, bezpośredniego i gwałtownego zamachu na obiekty Służby Celnej;
- 6) w celu odparcia bezpośredniego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej ze strony osób działających w sposób zorganizowany, które

przemocą wymuszają przekroczenie granicy państwowej przy użyciu broni lub pojazdu;

- 7) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1–3 i 6.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy Służby Celnej o prawo do używania lub wykorzystywania pojazdów służbowych.

12. kontrola skarbową – w art. 11d–11e ustawy o kontroli skarbowej określono, że inspektorzy i pracownicy kontroli skarbowej mogą stosować następujące środki przymusu bezpośredniego wobec osób niepodporządkowujących się ich poleceniom wydanym w celu realizacji zadań określonych w art. 11a ust. 1a ustawy o kontroli skarbowej:

- 1) siły fizycznej w formie chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku;
- 2) indywidualnych technicznych i chemicznych środków przymusu i urządzeń, przeznaczonych do obezwładniania i konwojowania osób, w postaci:
 - a) kajdanek,
 - b) prowadnic,
 - c) siatek obezwładniających,
 - d) miotaczy gazu lub innych substancji obezwładniających,
 - e) środków powodujących dysfunkcję niektórych zmysłów lub organów ciała:
 - łzawiących,
 - ogłuszających,
 - f) paralizatorów elektrycznych,
 - g) pocisków niepenetracyjnych, miotanych z broni palnej;
- 3) technicznych środków przymusu i urządzeń, przeznaczonych do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów, w postaci kolczatek drogowych, pojazdów służbowych lub przedmiotów ustawianych jako odpowiednio oznakowane przeszkody, oraz urządzeń służących do unieruchamiania kół pojazdów;
- 4) pałek służbowych zwykłych, wielofunkcyjnych i teleskopowych.

Na mocy art. 11f ustawy o kontroli skarbowej, jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są

inspektorzy i pracownicy zatrudnieni w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych kontroli skarbowej, okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, inspektor i pracownik ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność własną lub innej osoby oraz w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym w oczywisty sposób bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności inspektora, pracownika albo innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie i przemocą odebrać broń palną inspektorowi, pracownikowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej;
- 4) w celu odparcia niebezpiecznego, bezpośredniego i gwałtownego zamachu na obiekty administracji skarbowej;
- 5) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1–3.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień pracowników i inspektorów kontroli skarbowej o prawo do używania lub wykorzystywania pojazdów służbowych, środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód (z wyłączeniem materiałów wybuchowych) oraz środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub olśniewających.

13. Inspekcja Transportu Drogowego – kwestie związane z użyciem przez inspektorów transportu drogowego środków przymusu bezpośredniego uregulowane zostały w art. 55–61 ustawy o transporcie drogowym. W świetle powyższych przepisów inspektor transportu drogowego może stosować następujące środki przymusu bezpośredniego:

- 1) siła fizyczna, w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony;
- 2) indywidualne techniczne i chemiczne środki lub urządzenia przeznaczone do obezwładniania osób (ręczne miotacze substancji obezwładniających, kajdanki, paralizatory elektryczne) oraz unieruchamiania pojazdów, w tym kolczatka

drogowa lub inne urządzenia techniczne umożliwiające unieruchomienie pojazdu (zalicza się tu także pojazd służbowy).

Na mocy art. 55 ustawy o transporcie drogowym, inspektor transportu drogowego, wykonując zadania ustawowe określone w art. 50, ma prawo do użycia broni palnej. W świetle art. 62–65 ww. ustawy, w przypadku gdy środki przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są inspektorzy, okażą się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie będzie możliwe, inspektor może użyć broni palnej wyłącznie w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na jego życie lub zdrowie.

W projekcie ustawy proponuje się rozszerzenie uprawnień inspektorów ITD o prawo do użycia siły fizycznej w postaci technik ataku i transportowych oraz używania lub wykorzystywania pałki służbowej.

14. strażę gminne (miejskie) – ustawa o strażach gminnych, w art. 14, nadaje uprawnienie strażnikowi do stosowania niżej wymienionych środków przymusu bezpośredniego wobec osób uniemożliwiających wykonanie przez niego zadań określonych w ustawie:

- 1) siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony;
- 2) kajdanek;
- 3) pałek obronnych wielofunkcyjnych;
- 4) psów i koni służbowych;
- 5) przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, na które jest wymagane pozwolenie na broń w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji;
- 6) przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, na które nie jest wymagane pozwolenie na broń w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji;
- 7) ręcznych miotaczy gazu.

Na mocy art. 18 ustawy o strażach gminnych, jeżeli środki przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są strażnicy gminni, okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na

okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, strażnik ma prawo użycia broni palnej przy wykonywaniu zadań w zakresie ochrony obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej lub konwojowania dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie strażnika lub innej osoby;
- 2) przeciwko osobie, która nie zastosowała się do wezwania do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu lub zdrowiu strażnika lub innej osoby;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną bojową strażnikowi;
- 4) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający przedmioty wartościowe lub wartości pieniężne.

W ramach dostępnego obecnie strażnikom gminnym katalogu środków przymusu bezpośredniego proponuje się zrezygnować z możliwości używania konia służbowego. Dodaje się także możliwość wykorzystania siatki obezwładniającej wobec zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu strażnika lub innej osoby.

15. pracownicy ochrony osób i mienia – zgodnie z ustawą z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, pracownik ochrony:

- 1) przy wykonywaniu zadań ochrony osób i mienia w granicach chronionych obiektów i obszarów ma prawo do stosowania niżej wymienionych środków przymusu bezpośredniego w przypadku zagrożenia dóbr powierzonych ochronie lub odparcia ataku na pracownika ochrony:
 - a) siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony,
 - b) kajdanek;
 - c) pałek obronnych wielofunkcyjnych,
 - d) psów obronnych,
 - e) paralizatorów elektrycznych,
 - f) broni gazowej i ręcznych miotaczy gazu.
- 2) przy wykonywaniu zadań ochrony osób i mienia poza granicami chronionych obiektów i obszarów ma prawo do użycia podczas konwojowania wartości

pieniężnych oraz innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych, ww. środków przymusu bezpośredniego (z wyjątkiem psów obronnych), w przypadku gwałtownego, bezprawnego zamachu na konwojowane wartości lub osoby je ochraniające.

Pracownik ochrony może stosować ww. środki przymusu bezpośredniego wyłącznie wobec osób uniemożliwiających wykonanie przez niego zadań określonych w ustawie.

Na mocy art. 36 i 37 ustawy o ochronie osób i mienia, pracownik ochrony ma prawo użycia broni palnej:

- 1) przy wykonywaniu zadań ochrony osób i mienia w granicach chronionych obiektów i obszarów w następujących przypadkach:
 - a) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie pracownika ochrony albo innej osoby,
 - b) przeciwko osobie, która nie zastosowała się do wezwania natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu lub zdrowiu pracownika ochrony albo innej osoby,
 - c) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną pracownikowi ochrony,
 - d) w celu odparcia gwałtownego bezpośredniego i bezprawnego zamachu na ochraniane osoby, wartości pieniężne oraz inne przedmioty wartościowe lub niebezpieczne;
- 2) przy wykonywaniu zadań ochrony osób i mienia poza granicami chronionych obiektów i obszarów, podczas konwojowania wartości pieniężnych oraz innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych oraz broni palnej, w przypadku gwałtownego, bezprawnego zamachu na konwojowane wartości lub osoby je ochraniające.

Katalog środków przymusu bezpośredniego dostępny pracownikom ochrony osób i mienia zostanie rozszerzony o możliwość użycia siły fizycznej w postaci technik transportowych.

16. Straż Ochrony Kolei – zgodnie z art. 60 ust. 2 pkt 6 ustawy o transporcie kolejowym, funkcjonariusze Straży Ochrony Kolei, wykonując zadania określone

w art. 60 ust. 1 ustawy, mają prawo do stosowania środków przymusu bezpośredniego:

- 1) siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony;
- 2) miotacza gazowego;
- 3) pałki służbowej;
- 4) kajdanek;
- 5) psa służbowego.

Na mocy art. 60 ustawy o transporcie kolejowym, jeżeli zastosowane środki przymusu bezpośredniego, do których używania lub wykorzystywania uprawnieni są funkcjonariusze SOK, są niewystarczające, funkcjonariusz ma prawo użycia broni palnej:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby;
- 2) przeciwko osobie, która wezwana do natychmiastowego porzucenia broni lub niebezpiecznego narzędzia, nie zastosuje się do tego wezwania, a jej zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar ich użycia przeciwko funkcjonariuszowi lub innej osobie;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje przemocą odebrać broń funkcjonariuszowi;
- 4) w celu odparcia zamachu na mienie, znajdujące się na obszarze kolejowym, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi;
- 5) w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na obiekty i urządzenia znajdujące się na obszarze kolejowym, których uszkodzenie lub unieruchomienie mogłoby spowodować bezpośrednie niebezpieczeństwo dla życia podróżnych lub katastrofę kolejową;
- 6) w celu udaremnienia ucieczki sprawcy zamachu określonego w pkt 1–5.

W projekcie ustawy zakłada się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy SOK o możliwość stosowania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

17. Straż Parku – zgodnie z art. 109 ustawy o ochronie przyrody funkcjonariusz Straży Parku może stosować wobec osób uniemożliwiających wykonywanie przez niego zadań określonych w ustawie następujące środki przymusu bezpośredniego:

- 1) siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku;
- 2) kajdanki;
- 3) pałkę służbową;
- 4) ręczny miotacz gazu;
- 5) paralizator elektryczny.

Zgodnie z art. 110 ustawy o ochronie przyrody funkcjonariuszom Straży Parku może być przydzielona broń bojowa lub broń myśliwska wraz z amunicją. Broń bojową funkcjonariusz Straży Parku ma prawo użyć w następujących przypadkach:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego zamachu na życie własne lub innej osoby;
- 2) przeciwko osobie, która wezwana do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia nie zastosuje się do tego wezwania, a jej zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar ich użycia przeciwko funkcjonariuszowi Straży Parku lub innej osobie;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi Straży Parku.

Broń myśliwską funkcjonariusz Straży Parku ma prawo użyć w następujących przypadkach:

- 1) w celu eliminacji lub odstraszania w granicach parku narodowego zwierząt stwarzających rzeczywiste i bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi;
- 2) w razie konieczności odstrzału, za zgodą dyrektora parku narodowego, zwierzęcia, które nie ma szans na przeżycie.

W projekcie ustawy zakłada się rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy Straży Parku o możliwość stosowania psów służbowych.

18. Państwowa Straż Łowiecka – zgodnie z art. 39 ustawy – Prawo łowieckie strażnik Państwowej Straży Łowieckiej może wobec osób uniemożliwiających wykonywanie przez niego czynności określonych w ustawie stosować środki przymusu bezpośredniego w postaci:

- 1) siły fizycznej;
- 2) chemicznych środków obezwładniających w postaci miotacza gazu obezwładniającego;
- 3) pałki wielofunkcyjnej;
- 4) kajdanek;
- 5) pocisków niepenetracyjnych.

Na mocy art. 39 ustawy – Prawo łowieckie, jeżeli zastosowanie środków przymusu bezpośredniego, do których użycia lub wykorzystania uprawnieni są strażnicy PSŁ, okazało się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, strażnik ma prawo użycia broni palnej w następujących przypadkach:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby;
- 2) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną strażnikowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej;
- 3) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu lub zdrowiu strażnika albo innej osobie.

W projekcie ustawy zakłada się rozszerzenie uprawnień strażników PSŁ o możliwość wykorzystywania psów służbowych oraz przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Rezygnuje się natomiast z możliwości stosowania pocisków niepenetracyjnych.

19. Straż Leśna – zgodnie z art. 47 ustawy o lasach strażnik leśny może wobec osób uniemożliwiających wykonywanie przez niego czynności określonych w ustawie stosować środki przymusu bezpośredniego w postaci:

- 1) siły fizycznej, przez zastosowanie chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku;
- 2) pałki gumowej służbowej;
- 3) chemicznych środków obezwładniających w postaci ręcznego miotacza gazu i broni gazowej;
- 4) kajdanek;
- 5) psa służbowego.

Na mocy art. 47 ustawy o lasach, jeżeli zastosowanie środków przymusu bezpośredniego okazało się niewystarczające, strażnik leśny ma prawo użycia broni palnej w następujących przypadkach:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby;
- 2) przeciwko osobie, która wezwana do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia nie zastosuje się do tego wezwania, a jej zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar ich użycia przeciwko niemu lub innej osobie;
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje przemocą odebrać broń.

W projekcie ustawy zakłada się rozszerzenie uprawnień strażników Straży Leśnej o możliwość stosowania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

20. Państwowa Straż Rybacka – zgodnie z art. 23a ustawy o rybactwie śródlądowym, strażnik Państwowej Straży Rybackiej może wobec osób uniemożliwiających wykonywanie przez niego czynności określonych w ustawie stosować środki przymusu bezpośredniego w postaci:

- 1) siły fizycznej;
- 2) psa służbowego;
- 3) kajdanek;
- 4) chemicznych środków obezwładniających w postaci ręcznego miotacza gazu;
- 5) broni gazowej.

Na mocy art. 23a ustawy o rybactwie śródlądowym, jeżeli zastosowanie środków przymusu bezpośredniego, do których użycia lub wykorzystania uprawnieni są strażnicy PSR, okazało się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, strażnik ma prawo użycia broni palnej w następujących wypadkach:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby;
- 2) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną strażnikowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej;

- 3) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu lub zdrowiu strażnika albo innej osoby.

W projekcie ustawy zakłada się rozszerzenie uprawnień strażników PSR o możliwość stosowania pałki służbowej oraz przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

21. służby porządkowe – zgodnie z art. 20 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych służby porządkowe uprawnione są do stosowania:
 - 1) siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających lub podobnych technik obrony;
 - 2) kajdanek;
 - 3) ręcznych miotaczy gazu.

Wyżej wymienione środki przymusu bezpośredniego mogą być stosowane w przypadku zagrożenia dóbr powierzonych ochronie lub odparcia ataku na członka służby porządkowej, służby informacyjnej lub inną osobę oraz niewykonywania poleceń porządkowych wydawanych osobom zakłócającym porządek publiczny lub zachowującym się niezgodnie z regulaminem imprezy masowej lub regulaminem obiektu (terenu), a w przypadku niewykonania tych poleceń – wezwanych do opuszczenia imprezy masowej, na zasadach określonych w art. 38 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.

Katalog środków przymusu bezpośredniego obecnie dostępny członkom służby porządkowej pozostaje bez zmian.

22. Straż Marszałkowska – w świetle art. 128 ustawy o Biurze Ochrony Rządu, strażnik Straży Marszałkowskiej przy wykonywaniu zadań w zakresie ochrony Sejmu i Senatu, o których mowa w art. 127 ustawy o BOR, ma prawo stosować następujące środki przymusu bezpośredniego:
 - 1) siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku;
 - 2) urządzenia techniczne w postaci kajdanek, prowadnic, kaftanów bezpieczeństwa, pasów i siatek obezwładniających, kolczatek drogowych i innych przeszkód umożliwiających zatrzymanie pojazdu;
 - 3) pałki służbowe zwykłe, teleskopowe i wielofunkcyjne;

4) chemiczne środki obezwładniające, służące do obezwładnienia osób.

Zgodnie z art. 128 ustawy o Biurze Ochrony Rządu, przy wykonywaniu zadań w zakresie ochrony, o której mowa w art. 127 ust. 1 pkt 1, 2 i 7 ustawy, strażnicy Straży Marszałkowskiej mają prawo do użycia broni palnej w okolicznościach i na warunkach określonych w tych przepisach regulujących użycie broni palnej przez funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu.

W projekcie ustawy zakłada się rozszerzenie uprawnień strażników Straży Marszałkowskiej o możliwość stosowania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

23. pracownicy zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich lub młodzieżowych ośrodków dla nieletnich – zgodnie z przepisami (art. 95a–95c) ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym, w schronisku dla nieletnich, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, niżej wymienione środki przymusu bezpośredniego mogą być stosowane w razie bezskuteczności środków oddziaływania psychologiczno-pedagogicznego:

- 1) siła fizyczna;
- 2) umieszczenie w izbie izolacyjnej;
- 3) założenie pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa.

Środki te stosowane są wyłącznie w celu przeciwdziałania:

- 1) usiłowaniu targnięcia się nieletniego na życie lub zdrowie własne albo innej osoby;
- 2) nawoływaniu do buntu;
- 3) zbiorowej ucieczce;
- 4) niszczeniu mienia powodującemu poważne zakłócenie porządku;
- 5) samowolnemu opuszczaniu przez nieletniego zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, młodzieżowego ośrodka wychowawczego, a także
- 6) w celu doprowadzenia nieletniego do takiego zakładu, placówki lub ośrodka.

Katalog środków przymusu bezpośredniego, które będą mogły być zastosowane wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym, w schronisku dla nieletnich oraz młodzieżowym ośrodku wychowawczym pozostaje bez zmian.

W porównaniu z obowiązującym stanem prawnym, projekt ustawy porządkuje i ujednolica regulacje w obszarze użycia środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej przez wszystkich uprawnionych, w szczególności:

- określone zostały jednolite wyrażenia ustawowe związane ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. W obecnie obowiązujących uregulowaniach występuje różnorodne nazewnictwo np. „stosowanie środków przymusu bezpośredniego” lub „użycie środków przymusu bezpośredniego” (lub broni palnej). Zgodnie z projektem ustawy „użycie” odnosić się będzie do użycia środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej wobec osoby, natomiast „wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej” – w innych celach (m.in. wobec zwierząt, które bezpośrednio zagrażają życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby, wobec przedmiotów, w celu zatrzymania pojazdu, pokonania przeszkody, przekazania alarmu lub wezwania pomocy);
- określony został jednolity katalog środków przymusu bezpośredniego, w tym również ujednolicono ich nazewnictwo. W obecnie obowiązujących przepisach występuje różne nazewnictwo określające ten sam środek przymusu bezpośredniego, np. paralizatory elektryczne – przedmioty przeznaczone do obezwładniania za pomocą energii elektrycznej (straże gminne), środki do obezwładniania za pomocą ładunku elektrycznego (Służba Więzienna); pałka służbowa – pałka wielofunkcyjna – pałka teleskopowa albo broń palna – broń bojowa;
- ujednolicono przypadki użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej – w projekcie określono ogólne przypadki użycia lub wykorzystania broni palnej, spośród których każdej formacji zostały przypisane przypadki adekwatne do wykonywanych zadań ustawowych;
- ujednolicono zasady użycia lub wykorzystania broni palnej i środków przymusu bezpośredniego;
- ujednolicono postępowania przed i po użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- ujednolicono zasady dokumentowania użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej;
- zrezygnowano z generalnego ujęcia podmiotów, do których nie stosuje się zakazów określonych w art. 116 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, dotyczących wnoszenia i używania broni palnej, broni gazowej, materiałów

wybuchowych na pokład statku powietrznego oraz urządzeń, środków i substancji mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa lotu lub pasażerów. Dokonano podziału tych podmiotów z uwagi na zakres zwolnienia z tych zakazów, uwzględniający charakter wykonywanych obowiązków służbowych. Żołnierze i funkcjonariusze służb, o których mowa w projektowanym przepisie art. 116 ustawy – Prawo lotnicze, którzy podczas wykonywania przez nich obowiązków służbowych odbywają lot i odbyli szkolenie w zakresie zasad bezpieczeństwa na pokładzie statku powietrznego, będą mieli prawo do użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej zgodnie z projektowaną ustawą.

Do najistotniejszych nowych rozwiązań proponowanych w projekcie należy zaliczyć:

- wprowadzenie nowych środków przymusu bezpośredniego, tj.:
 - środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiałów wybuchowych (w celu umożliwienia wejścia uprawnionych wykonujących czynności służbowe do pomieszczeń lub miejsc, w sytuacjach gdy użycie innych środków mogłoby nieść za sobą zagrożenie życia lub zdrowia osób lub gdy nie ma innej możliwości wykonania zadania; zastosowane środki muszą być adekwatne do pokonania takiej przeszkody),
 - środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub ośniewających (celem użycia tych środków jest podniesienie bezpieczeństwa działań, np. zatrzymań wysokiego ryzyka poprzez ograniczenie możliwości działania osób zatrzymywanych lub kamuflowanie/odwrócenie uwagi od właściwych działań własnych, np. granaty hukowo-błyskowe, petardy, granaty dymne),
 - pokój izolacyjny (środek przymusu bezpośredniego właściwy dla Straży Granicznej, którego celem będzie odosobnienie przebywającej w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców osoby oczekującej na realizację decyzji o wydaleniu z terytorium RP, w określonych w projekcie ustawy przypadkach);
- rezygnację ze stosowania prowadnic – na podstawie obowiązujących przepisów środek ten, jako mniej dolegliwy, mógł być użyty także wobec osób, których wygląd wskazywał na wiek poniżej 17 lat. Jak jednak wskazuje praktyka, ze środka tego korzystano incydentalnie, tym bardziej że nawet ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, nie wskazuje prowadnic jako środka przymusu bezpośredniego, którego użycie byłoby dopuszczalne wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym, w schronisku dla nieletnich czy

młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Propozycja rezygnacji ze stosowania prowadnic determinowana jest także obserwowaną od kilku lat brutalizacją czynów popełnianych przez nieletnich i coraz większym ich udziałem w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych ogółem. Coraz częstsze przypadki zagrożenia życia lub zdrowia funkcjonariuszy publicznych podczas interwencji wobec zdarzeń z udziałem osób poniżej 17. roku życia stanowią także przesłankę do wprowadzenia omawianej zmiany. Kajdanki wydają się bardziej adekwatnym niż prowadnice środkiem przymusu bezpośredniego wobec bezwzględności i wielości czynów popełnianych przez nieletnich, stanowiącym jednocześnie najłagodniejszy, bezinwazyjny, najmniej dolegliwy środek;

- rezygnację ze stosowania broni gazowej – jak wynika z praktyki, broń gazowa wyrzucająca gaz łzawiący przy pomocy ładunku prochowego jest mniej skuteczna od ręcznych miotaczy gazów obezwładniających, zaś jej zewnętrzne podobieństwo do broni palnej bojowej może powodować dodatkowe zagrożenia i wzmacniać agresję;
- rezygnację ze stosowania blokady stawu kolanowego, zasłony na twarz, środków technicznych w postaci maski albo kasku z przyłbicą, tłumiących głos, lub zestawu głośnikowego oraz urządzeń olśniewających – w obecnym stanie prawnym ww. środki przymusu bezpośredniego stosowane były wyłącznie przez Służbę Więzienną. Aktualnie uznane zostały jako zbędne lub nieużywane, a w przypadku blokady stawu kolanowego – niesprawdzające się w praktyce;
- w zakresie sposobu postępowania przed użyciem broni palnej – podobnie jak w obecnym stanie prawnym – następujące rozwiązania:
 - 1) po uprzednim okrzyku identyfikującym formację albo służbę poprzez wskazanie jej pełnej nazwy lub ustawowego skrótu, a w przypadku uprawnionego będącego pracownikiem ochrony posiadającym licencję pracownika ochrony fizycznej po uprzednim okrzyku „ochrona”, wezwać osobę do zachowania się zgodnego z prawem, a w szczególności do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby, zaniechania ucieczki, odstąpienia od bezprawnych działań lub użycia przemocy,
 - 2) w razie niepodporządkowania się wezwaniom określonym w pkt 1 zagrozić użyciem broni palnej, wzywając: „STÓJ – BO STRZELAM”;

- 3) oddać strzał ostrzegawczy w bezpiecznym kierunku, jeżeli wezwania określone w pkt 1 i 2 okażą się bezskuteczne.

W projekcie ustawy przewidziano, że powyższej procedury lub poszczególnych jej elementów uprawniony nie będzie musiał stosować, gdy ich realizowanie groziłoby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby. W obecnym stanie prawnym postępowanie takie dopuszczalne jest w BOR, w pozostałych służbach użycie broni palnej w takich sytuacjach musi być poprzedzone okrzykiem identyfikującym formację. Propozycja ta uzasadniona jest tym, iż specyfika czynności zmierzających do ochrony życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby, wykonywanych równocześnie, w deficycie czasu oraz wymagających często eliminacji wielu niejednorodnych zagrożeń, zgodnie z hierarchią ich ważności, nie daje marginesu na realizację jakichkolwiek dodatkowych czynności, nie mieszczących się w kategorii „niezbędne dla ratowania życia”. Każdy dodatkowy obowiązek nałożony przez ustawodawcę wielokrotnie zwiększa zagrożenie utraty życia przez każdego uprawnionego, co jednocześnie może prowadzić do śmierci uprawnionego lub innych osób. Ponadto, mając na uwadze to, że w obecnych uwarunkowaniach (zwłaszcza urbanizacyjnych), nie zawsze jest możliwe oddanie bezpiecznego dla osób postronnych, osoby uprawnionej lub sprawcy czynu zabronionego (rykoszet), strzału ostrzegawczego, wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym od obowiązku oddania strzału ostrzegawczego będzie można odstąpić, jeśli jego oddanie mogłoby stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia uprawnionego lub innej osoby.

Podkreślenia wymaga, że użycie przez uprawnionego broni palnej nie może zmierzać do pozbawienia życia innego człowieka. Określona w art. 7 projektu ustawy zasada, zgodnie z którą środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej używa się lub wykorzystuje się je w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę, wpisuje się w postanowienia art. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W myśl tego przepisu, prawo każdego człowieka do życia jest chronione przez ustawę. Nikt nie może być umyślnie pozbawiony życia, wyjąwszy przypadki wykonania wyroku sądowego skazującego za przestępstwo, za które ustawa przewiduje taką karę.

Pozbawienie życia nie będzie uznane za sprzeczne z tym artykułem, jeżeli nastąpi w wyniku bezwzględnie koniecznego użycia siły:

- a) w obronie jakiegokolwiek osoby przed bezprawną przemocą;
 - b) w celu wykonania zgodnego z prawem zatrzymania lub uniemożliwienia ucieczki osobie pozbawionej wolności zgodnie z prawem;
 - c) w działaniach podjętych zgodnie z prawem w celu stłumienia zamieszek lub powstania.
- rezygnację z możliwości użycia broni palnej przez pododdział zwarty (z wyjątkiem wprowadzenia stanu wyjątkowego) – uznano, że w państwie demokratycznym zastrzeżenia może budzić wydanie przez kogokolwiek rozkazu oddania przez pododdział zwarty salwy z broni ostrej do tłumu. Oddziały zwarte dysponują obecnie szerokim wachlarzem środków przymusu bezpośredniego pozwalających na opanowanie sytuacji kryzysowych, bez uciekania się do ostatecznego środka, jakim jest broń palna. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia uprawniony będzie mógł użyć broni palnej na ogólnych zasadach;
 - ujednolicenie propozycji związanych z uprawnieniami do ochrony obiektów i mienia oraz przeprowadzania konwoju i doprowadzenia przez funkcjonariuszy ABW i AW oraz żołnierzy SKW i SWW (por. art. 67 pkt 3 i 4 oraz art. 71 pkt 3 i 4 projektu);
 - uregulowanie problematyki dotyczącej pomocy prawnej udzielanej uprawnionemu, w przypadku gdy w wyniku użycia środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej nastąpiła śmierć osoby (por. 37 ust. 4 i 5 oraz art. 46 ust. 1 projektu). Zaproponowane rozwiązania w tym zakresie są analogiczne do tych, które obecnie funkcjonują np. w odniesieniu do funkcjonariuszy ABW (por. art. 84 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu);
 - z uwagi na koncepcję dotyczącą katalogu środków przymusu bezpośredniego, w art. 61 zaproponowano nowe brzmienie art. 214 § 2 i art. 256 Kodeksu karnego wykonawczego, w celu zapewnienia spójności terminologicznej z projektowaną ustawą;
 - analogicznie w stosunku do obecnego stanu prawnego warunkiem dopuszczenia uprawnionych do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej będzie odbycie przez nich odpowiedniego przeszkolenia w tym zakresie, w ramach szkoleń zawodowych, których celem jest

przygotowanie poszczególnych uprawnionych do wykonywanych przez nich zadań zawodowych.

Proponowane w projekcie ustawy rozwiązania oparte zostały na obecnie obowiązujących regulacjach i stanowią wynik ich ujednolicenia i uporządkowania. Przydzielając poszczególnym uprawnionym uprawnienia do stosowania środków przymusu bezpośredniego, a także określając przypadki użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, brano pod uwagę obecne uprawnienia oraz zakres wykonywanych zadań. Proponowane rozszerzenie uprawnień w zakresie możliwych do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego dla danej formacji wynika m.in. z przyjętej zasady ujednolicenia przepisów w taki sposób, aby służby – w ramach wykonywania podobnych zadań, realizowanych w obszarze swojej właściwości – miały możliwość użycia lub wykorzystania podobnego katalogu środków przymusu bezpośredniego. Przydzielając uprawnionym poszczególne środki, zapewniono możliwość wyboru środka adekwatnego do sytuacji, o różnym stopniu dolegliwości (zgodnie z ogólnymi zasadami). Wobec powyższego oraz uwzględniając wnoszone postulaty, przyznano niektórym formacjom prawo do użycia przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Należy mieć na uwadze, że środek ten będzie mógł być użyty, gdy użycie innych środków przymusu bezpośredniego będzie niemożliwe albo może okazać się nieskuteczne. Mając także na uwadze najbardziej dolegliwy charakter skutków użycia lub wykorzystania broni palnej dla życia i zdrowia ludzkiego, w założeniach przyjęto generalną zasadę możliwie maksymalnego ograniczenia zakresu uprawnień do jej użycia lub wykorzystania. Opracowując zamknięty katalog przypadków użycia lub wykorzystania broni palnej, kierowano się zakresem zadań ustawowych poszczególnych uprawnionych. Ponadto, podobnie jak w przypadku środków przymusu bezpośredniego, przyjęto zasadę ujednolicenia przepisów w taki sposób, aby służby – w ramach wykonywania podobnych zadań, realizowanych w obszarze swojej właściwości – miały możliwość użycia lub wykorzystania broni palnej w porównywalnych sytuacjach.

Podczas dalszych prac nad projektem ustawy należy mieć na względzie, że w dniu 9 października 2012 r. Rada Ministrów przyjęła założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i ustawy – Prawo o ustroju sądów

powszechnych. Na podstawie tych założeń został opracowany projekt ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, który ma na celu dokonanie niezbędnych zmian w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich, „polegających na dostosowaniu obowiązującego prawa nieletnich do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a w konsekwencji regulacji i zaleceń prawnomiędzynarodowych, służących upodmiotowieniu nieletniego i podwyższeniu gwarancji procesowych zarówno na etapie postępowania rozpoznawczego, jak i postępowania wykonawczego”. Z uwagi na fakt, iż projekt ww. ustawy zawiera także postanowienia dotyczące stosowania wobec nieletnich środków przymusu bezpośredniego, zasadnym jest skorelowanie prac legislacyjnych nad nim oraz nad projektowaną regulacją, tak aby zapewnić spójność systemową w tym zakresie. Z tych samych względów w dalszych pracach nad projektem niniejszej ustawy należy także wziąć pod uwagę, że aktualnie pracom w Sejmie podlega rządowy projekt ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (druk nr 806), który zmienia definicję „pracownika ochrony” w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie osób i mienia, co ma wpływ na terminologię stosowaną w projekcie niniejszej ustawy. Osobami uprawnionymi do stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej są bowiem także pracownicy ochrony.

W projekcie przewidziano również, iż zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie zasad bezpieczeństwa na pokładzie statku powietrznego w przypadku użycia broni palnej lub środków przymusu bezpośredniego, wydane przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie wnoszenia broni oraz materiałów wybuchowych na pokład statku powietrznego przez uprawnionych żołnierzy i funkcjonariuszy (Dz. U. poz. 195), wydane na podstawie art. 116 ust. 8 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, zachowają ważność na okres, na który zostały wydane, to znaczy na 5 lat.

W art. 81 projektu przewidziano przepisy dotyczące czasowego utrzymania w mocy przepisów wykonawczych, które utracą moc na skutek zmiany upoważnienia ustawowego do ich wydania, będących następstwem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Planowane wejście w życie ustawy przypada na dzień 5 czerwca 2013 r. Data ta jest skorelowana z dniem utraty mocy obowiązujących przepisów.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 i z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowana regulacja

Projekt ustawy będzie oddziaływać na następujące podmioty:

- 1) uprawnionych do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego (śpb) lub broni palnej, tj.:
 - a) funkcjonariuszy lub żołnierzy: Policji, Straży Granicznej, ABW, CBA, BOR, Służby Celnej, Służby Więziennej, Straży Ochrony Kolei, Straży Parku oraz AW, SKW i SWW w zakresie ochrony własnych urządzeń oraz obszarów i obiektów, a także przebywających w nich osób,
 - b) żołnierzy Żandarmerii Wojskowej lub wojskowych organów porządkowych,
 - c) inspektorów lub pracowników: Inspekcji Transportu Drogowego, Kontroli Skarbowej,
 - d) strażników: Państwowej Straży Łowieckiej, Państwowej Straży Rybackiej, Straży Gminnych (Miejskich), Straży Leśnej, Straży Marszałkowskiej,
 - e) pracowników ochrony posiadających licencję pracownika ochrony fizycznej, wykonujących zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony osób i mienia, o których mowa w ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia,
 - f) pracowników: zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, albo członków służby porządkowej, o której mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych.
- 2) przełożonych uprawnionych do użycia lub wykorzystania śpb lub broni palnej;
- 3) osoby, wobec których zostaną użyte lub wykorzystane śpb lub broń palna.

2. Konsultacje społeczne

Projektowana ustawa została zamieszczona, zgodnie z wymogami art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), w Biuletynie Informacji Publicznej na

stronach internetowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Ponadto projekt zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy proces legislacyjny, zgodnie z wymogami § 11a ust. 1 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.). W trybie ww. ustawy żaden podmiot nie zgłosił uwag do projektu.

Projekt przekazano do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projektowana regulacja została przekazana do zaopiniowania:

- 1) Szefowi Kancelarii Sejmu RP;
- 2) Krajowej Radzie Komendantów Straży Miejskich i Gminnych;
- 3) Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka;
- 4) Stowarzyszeniu Amnesty International;
- 5) Fundacji Panoptykon;
- 6) Polskiej Izbie Ochrony;
- 7) Polskiemu Związkowi Pracodawców „Ochrona”.

Ponadto projekt ustawy został zamieszczony na platformie konsultacyjnej www.mamzdanie.org.pl

Uwagi do projektu zostały zgłoszone przez:

- 1) Szefa Kancelarii Sejmu RP:

Uwagi dotyczyły art. 65 projektu ustawy, zmieniającego ustawę o Biurze Ochrony Rządu. Uwzględnione zostały wszystkie uwagi o charakterze porządkowym oraz zapewniające zgodność z przyjętymi przez Radę Ministrów założeniami projektu ustawy.

Nie uwzględniono natomiast uwag postulujących zmiany art. 128 ustawy o BOR, w zakresie wymogów kwalifikacyjnych i trybu przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego do Straży Marszałkowskiej, treści upoważnień do wydania aktów wykonawczych do ustawy, a także wykonywania czynności służbowych przez strażnika w ubiorze innym niż umundurowanie, ze względu na to, że pozostają one poza zakresem regulacji.

- 2) Krajową Radę Komendantów Straży Miejskich i Gminnych (KRKSMiG) oraz Prezydenta Miasta Częstochowy:

Zgłoszone uwagi dotyczyły:

- a) zastrzeżeń wobec rozwiązań przyjętych w art. 64 pkt 7 projektu ustawy, zmieniającym art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779, z późn. zm.) – w opinii KRKSMiG przedmiotowa regulacja nakłada na stráže gminne (miejskie) obowiązek uzyskiwania pozwolenia na broń na wszystkie przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, co pozostaje w sprzeczności z ustawą z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. Nr 53, poz. 549, z późn. zm.), a ponadto skutkować będzie dodatkowymi obciążeniami finansowymi dla strony samorządowej,
- b) przyznania strażnikom gminnym uprawnień do użycia siły fizycznej w postaci technik ataku, pasa obezwładniającego oraz siatki obezwładniającej.

Powyższe uwagi były przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli w dniu 6 lutego 2013 r.

Odnosnie do pierwszej uwagi, wyjaśnione zostało, że w projektowanym art. 24, regulującym szczegółowe warunki użycia przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, w ust. 5 wskazane zostało, iż użycie ww. środków przymusu bezpośredniego o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10mA przez uprawnionych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 14 i 21 projektu ustawy, tj. strażników gminnych i pracowników ochrony posiadających licencję pracownika ochrony fizycznej (...), wymaga dopuszczenia do posiadania tych przedmiotów, w rozumieniu art. 30 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji.

Niemniej, dla zapewnienia przejrzystości przepisów, w projekcie wprowadzono następujące zmiany:

- a) w art. 24 ust. 5 projektu ustawy wyraz „użycie” zastąpić wyrazem „wykorzystywanie do pełnienia obowiązków służbowych”, co będzie kompatybilne z art. 30 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji,

b) w art. 64 pkt 7, zmieniającym art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, po wyrazach „energii elektrycznej” dodać wyrazy „o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10mA”.

Odnosząc się do propozycji rozszerzenia uprawnień straży gminnych o prawo do użycia siły fizycznej w postaci technik ataku, pasa obezwładniającego oraz siatki obezwładniającej, przyznano prawo do wykorzystania siatki obezwładniającej wobec zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby. W pozostałym zakresie podtrzymano stanowisko reprezentowane wobec ww. postulatów w trakcie prac nad projektem założeń projektu ustawy. Przyznany wówczas strażnikom miejskim katalog środków przymusu bezpośredniego został zatwierdzony na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu w dniu 26 września 2012 r.

W zakresie propozycji przyznania strażom gminnym prawa do użycia siły fizycznej w postaci technik ataku, wskazano, że w aktualnym stanie prawnym strażnik gminny, używając siły fizycznej, nie zadaje uderzeń, chyba że działa w obronie koniecznej albo w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub mienie. Zarówno przyjęte przez Radę Ministrów założenia projektu ustawy, jak i sam projekt ustawy o środkach przymusu bezpośredniego, nie pozbawia strażników (ani też innych uprawnionych) tego prawa. Wynika to z zasad użycia siły fizycznej, gdzie wskazano, że „używając siły fizycznej, nie zadaje się uderzeń, chyba że uprawniony będzie działał w celu odparcia zamachu na życie lub zdrowie własne lub innych osób albo na mienie lub przeciwdziała ucieczce” (art. 13 ust. 2 projektu ustawy).

Odnosząc się do postulatu rozszerzenia uprawnień strażników gminnych o możliwość użycia pasa obezwładniającego, wskazano, że aktualne pozostają ograniczenia obowiązujące przy użyciu przedmiotowego środka m.in. użycie pasa obezwładniającego może nastąpić, jeśli użycie innych środków przymusu bezpośredniego będzie niemożliwe lub może okazać się nieskuteczne, o jego użyciu będą mogły decydować tylko upoważnione do tego osoby, użycie tego środka nie będzie mogło utrudniać oddychania lub tamować obiegu krwi, jak również użycie pasa obezwładniającego w stosunku do nieletniego będzie wymagało niezwłocznego zapewnienia nieletniemu pomocy medycznej, a dalsze

jego użycie uzależnione będzie od zaleceń osoby przeprowadzającej badania (art. 15 projektu ustawy). Wobec powyższego wątpliwości budzi, czy środek ten mógłby być skutecznie stosowany przez strażników gminnych we wskazanych przypadkach (doprowadzenie osób nietrzeźwych do miejsc dla nich przeznaczonych), a przede wszystkim, czy jest niezbędny do realizacji tych zadań.

Projekt ustawy uwzględniający ww. rozstrzygnięcia został pozytywnie zaopiniowany przez Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli w dniu 6 lutego 2013 r. (opinia Zespołu jest wiążąca dla Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu);

3) Polską Izbę Ochrony:

Polska Izba Ochrony poddała pod rozważenie dodanie w art. 76, odnoszącym się do zmian w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, możliwości użycia przez członków służby porządku takich środków przymusu bezpośredniego, jak pies służbowy i ręczne miotacze substancji obездwładniających, ale tylko podczas imprez o podwyższonym ryzyku. Użycie takich środków w niektórych przypadkach np. meczów piłki nożnej, mogłoby przeciwdziałać tragicznym skutkom zająć. Uwaga ta nie została uwzględniona ze względu na to, że wykraczała poza przyjęte przez Radę Ministrów założenia.

Dodatkowo podniesiono także kwestię konieczności skorelowania prac nad opiniowanym projektem ustawy z już trwającymi pracami nad projektem ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (druk sejmowy 806). W projekcie tym bowiem zmieniane są również art. 35–38 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.

4) Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia:

Zgłoszone uwagi dotyczyły:

- a) propozycji nowego brzmienia tytułu ustawy: „Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i wykorzystywanej w tym celu broni palnej”, ponieważ proponowany przez projektodawcę tytuł sugeruje, że ustawa określa jej użycie np. w celach sportowych, a nie określa tej materii – uwaga nie została nieuwzględniona,

- b) propozycji doprecyzowania art. 35 ust. 3 projektu ustawy, poprzez wskazanie co należy robić w sytuacji, kiedy zachodzą przesłanki z ust. 2 np. następuje sprzeciw w udzieleniu pomocy lub jej udzielenie zagraża życiu uprawnionego – art. 35 ust. 5 projektu wskazuje, że w przypadku odstąpienia od udzielenia pierwszej pomocy uprawniony ma obowiązek zapewnienia kwalifikowanej pierwszej pomocy lub medycznych czynności ratunkowych,
- c) propozycja uregulowania w art. 38 ust. 5 projektu, aby udzielona pomoc prawna (zwrot kosztów) następowała w wysokości całej kwoty poniesionej przez uprawnionego, skoro został uniewinniony prawomocnie, co oznacza, że działał słusznie – w opinii Ministerstwa racjonalne wydają się obecne propozycje polegające na zwrocie kosztów poniesionych na ochronę prawną do wysokości wynagrodzenia jednego obrońcy, określonego w ustawie – Prawo o adwokaturze.

W konsultacjach projektu ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej na platformie [www. mamzdanie.org.pl](http://www.mamzdanie.org.pl). wzięło udział 5 osób.

Uwagi dotyczyły:

- a) interpretacji art. 46 ust. 4 projektu ustawy – czy ustęp ten można zinterpretować również jako oddanie strzału w kierunku osoby niebezpiecznej w celu obezwładnienia jej lub pozbawienia życia? Podano przykład uzbrojonego człowieka, który przetrzymuje zakładników, nikogo nie zabił, ale wydaje się to pewne, że może zabić. Negocjacje nie przynoszą żadnego efektu, nie można się zbliżyć z jakichś powodów do miejsca, w którym się on znajduje. Czy wtedy strzelec policyjny może sam podjąć decyzję o strzale, czy musi to robić osoba koordynująca akcję? Czy taką decyzję może podjąć zwykły policjant, który w jakiś sposób znalazłby się w miejscu przetrzymywania zakładników i oddałby strzał, nie czekając na ruch uzbrojonego?
- b) propozycji usunięcia art. 35 ust. 2 pkt 4 „osoba poszkodowana sprzeciwia się udzieleniu tej pomocy”. W przypadku gdy w wyniku użycia środków przymusu bezpośredniego nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby to nieudzielenie natychmiastowej pomocy mogłoby grozić jej śmiercią. Wobec czego nie

można czekać na przybycie pomocy medycznej i należy niezwłocznie udzielić jej samemu,

- c) propozycji usunięcia art. 35 ust. 2 pkt 2 „udzielenie tej pomocy spowodowałoby konieczność zaniechania przez uprawnionego czynności ochronnych wobec osób, ważnych obiektów, urządzeń lub w ramach konwoju lub doprowadzenia”. Trudno zgodzić się, aby konwojowane wartości bądź chroniony obiekt były ważniejsze niż ludzkie życie,
- d) propozycji usunięcia art. 36 ust. 2, pkt. 2 lit. b (możliwość odstąpienia od zabezpieczenia miejsca zdarzenia oraz ustalenia świadków zdarzenia w sytuacji, gdy spowodowałoby to konieczność zaniechania czynności ochronnych),
- e) zastrzeżeń wobec umieszczenia w projektowanej ustawie katalogu wszystkich podmiotów, które obecnie posiadają te uprawnienia, co jest objawem złej praktyki kopiowania istniejących regulacji bez analizy ich zasadności. Przykładowo poważne wątpliwości powinno budzić przyznanie uprawnień do stosowania broni palnej inspektorom Inspekcji Transportu Drogowego. Na mocy art. 5 projektowanej ustawy uprawnienia do użycia środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej mogą być wykorzystywane jedynie w zakresie realizacji ustawowych zadań podmiotu uprawnionego, tymczasem w art. 50 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, regulującym zadania ITD, trudno dopatrzeć się zadań wymagających użycia środków przymusu bezpośredniego oraz – w szczególności – broni palnej,
- f) wątpliwości odnośnie możliwości użycia broni palnej, w sytuacji gdy spełniony jest jeden z warunków określonych w art. 6 ust. 2 projektu ustawy,
- g) wątpliwości wobec określonej w art. 9 ust. 1 projektu ustawy granicy 13 lat,
- h) wątpliwości w zakresie dopuszczenia zadawania uderzeń w celu innym niż odparcie zamachu na życie lub zdrowie człowieka, czyli w obronie lub samoobronie. Ustawa nie powinna dopuszczać bicia w obronie mienia, a tym bardziej bicia w celu „przeciwdziałania ucieczce” (art. 13),
- i) wskazania, że w przypadku użycia kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego w stosunku do kobiet w ciąży oraz osób niepełnosprawnych wymaga zapewnienia im niezwłocznego udzielenia

- pomocy medycznej, a dalsze użycie tych środków uzależnia się od opinii osoby udzielającej tej pomocy (podobnie jak w przypadku nieletnich),
- j) wątpliwości odnośnie do katalogu przypadków użycia pałki służbowej (art. 18 projektu ustawy),
 - k) pytanie, czy wymienione w art. 31 projektu ustawy warunki muszą być spełnione łącznie,
 - l) wątpliwości odnośnie do art. 33 określającego, że w przypadku prewencyjnego zastosowania środków przymusu bezpośredniego uprawniony jest zwolniony z obowiązku ostrzeżenia osoby, nie musi wzywać jej najpierw do zaprzestania działań,
 - m) wątpliwości odnośnie możliwości użycia broni palnej w przypadku konieczności przeciwstawienia się osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby. Czy ten zapis oznacza, że – teoretycznie – można strzelać do kogoś, kto nie posłuchał wezwania do np. rzucenia przez siebie noża? Nóż niewątpliwie jest „niebezpiecznym przedmiotem”, a jego użycie „może zagrozić zdrowiu”. Tylko czy samo nieodrzucenie go powinno wystarczać do użycia broni? Zwłaszcza jeśli pamiętamy, że granicą, powyżej której można jej użyć, jest 13 lat?

Odpowiedź na ww. uwagi i spostrzeżenia zostanie udzielona na platformie www.mamzdanie.org.pl.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

W związku z tym, że projekt ustawy nadaje dodatkowe uprawnienia w zakresie użycia lub wykorzystania nowych śpb, natomiast nie nakłada obowiązku natychmiastowego wyposażenia w te środki, należy przyjąć, że ewentualne wyposażenie w nowe śpb, a także przeszkolenie funkcjonariuszy w ich użyciu, będzie następować sukcesywnie, w miarę potrzeb i możliwości, przy uwzględnieniu pozostających w dyspozycji uprawnionych podmiotów środków finansowych. Również koszty związane z udzieleniem uprawnionemu pomocy prawnej będą zwracane ze środków pozostających w dyspozycji poszczególnych podmiotów.

Zakłada się, że wejście w życie projektowanej regulacji nie spowoduje zwiększenia wydatków z budżetu państwa i z budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Z uwagi na powyższe, wyłączona zostaje tu tzw. reguła wydatkowa dyscyplinująca, o której mowa w art. 50 ust. 1a, ust. 4 oraz ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.).

4. Wpływ projektowanej regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz sytuację i rozwój regionów

Projektowana regulacja nie będzie miała bezpośredniego wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość. Zakłada się, że ujednolicenie, na poziomie ustawowym, przepisów zezwalających na ingerencję w sferę wolności i nietykalności osobistej będzie miało pozytywny wpływ na wzrost poczucia bezpieczeństwa obywateli oraz zapewnienie porządku publicznego, jak również skuteczność działania podmiotów uprawnionych do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej.

4-02-dg

Warszawa, 19 lutego 2013 r.

121

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE - 920 - 89 - 13/mz/4
SM-297 DPUE.920.8.2013
dot.: RM-10-116-12 z 18.02.2013 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Minister Spraw Zagranicznych
MACIEJ BEREK
Piotr Serafin

Do wiadomości:

Pan Jacek Cichocki
Minister Spraw Wewnętrznych

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

w sprawie umieszczania w celi zabezpieczającej oraz izbie izolacyjnej

Na podstawie art. 27 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Cela zabezpieczająca

§ 1. 1. Środek przymusu bezpośredniego w postaci umieszczenia w celi zabezpieczającej stosuje się wobec osoby pozbawionej wolności w celu czasowego odosobnienia.

2. Cela zabezpieczająca składa się z:

- 1) pomieszczenia dźwiękochłonnego;
- 2) przedsionka.

3. W celu zapewnienia bezpieczeństwa osobę pozbawioną wolności umieszcza się w pomieszczeniu dźwiękochłonnym objętym monitorowaniem przez wewnętrzny system urządzeń rejestrujących, a przedsionek celi zabezpieczającej wyposaża się w trwale mocowane: stolik, taboret, umywalkę i toaletę.

4. W przypadku braku możliwości umieszczenia w celi zabezpieczającej spełniającej wymogi określone w ust. 1–3, za celę zabezpieczającą uznaje się również inne pomieszczenie zapewniające odosobnienie.

§ 2. 1. Przed umieszczeniem w celi zabezpieczającej osobę pozbawioną wolności poddaje się kontroli osobistej.

2. Do utrzymania higieny i spożycia posiłków osoba pozbawiona wolności, na czas wykonania tych czynności, otrzymuje niezbędne przedmioty osobistego użytku.

3. Na czas pobytu w celi zabezpieczającej wydaje się osobie pozbawionej wolności odzież, bieliznę i pantofle, będące własnością zakładu karnego lub aresztu śledczego, a na czas określony w porządku wewnętrznym na sen – materac, koc i prześcieradło.

4. W czasie pobytu w celi zabezpieczającej, należy zapewnić osobie pozbawionej wolności możliwość korzystania z posiłków oraz załatwienia potrzeb fizjologicznych.

5. Sposób stosowania środków przymusu bezpośredniego w czasie wykonywania przez osobę pozbawioną wolności czynności, o których mowa w ust. 4, dostosowuje się do możliwości ich realizacji.

6. Opuszczenia celi zabezpieczającej w trakcie stosowania środka przymusu bezpośredniego w celu udzielenia pomocy medycznej w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia albo w celu udzielenia świadczeń zdrowotnych, których przeprowadzenie nie jest możliwe w miejscu stosowania środka przymusu bezpośredniego, nie uważa się za zakończenie stosowania środka przymusu bezpośredniego.

§ 3. 1. O zastosowaniu i zaprzestaniu stosowania środka przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej decydują Dyrektor Generalny Służby Więziennej, dyrektor okręgowy Służby Więziennej, dyrektor zakładu karnego, dyrektor aresztu śledczego lub kierownik podległego im oddziału, komendant ośrodka szkolenia, komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej, a także osoba ich zastępująca, zwani dalej „kierownikiem jednostki”, każdy w zakresie swoich uprawnień.

2. Po zaprzestaniu stosowania środka przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej, kierownik jednostki jest obowiązany wysłuchać osadzonego i pouczyć go o prawie złożenia skargi do sądu penitencjarnego.

§ 4. 1. Osobie pozbawionej wolności, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej, zapewnia się pomoc medyczną:

- 1) gdy nastąpiło jej zranienie;
- 2) gdy pojawiły się widoczne objawy zagrożenia dla jej życia lub zdrowia;
- 3) na jej wniosek.

2. Osobę pozbawioną wolności, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej, poddaje się oddziaływaniom wychowawczym oraz psychologicznym.

3. W razie konieczności stosowania środków przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej przez okres każdorazowo przekraczający 24 godziny od rozpoczęcia

stosowania tego środka lub od poprzedniego badania, lekarz po przeprowadzeniu badania przedstawia opinię co do możliwości jego dalszego stosowania.

4. Zakres pomocy medycznej, o której mowa w ust. 1, oraz wyniki badań, o których mowa w ust. 3, należy odnotować w dokumentacji medycznej osoby pozbawionej wolności.

5. Wyniki oddziaływań wychowawczych oraz psychologicznych odnotowuje się w dokumentacji osobopoznawczej osoby pozbawionej wolności.

6. Kontrole zachowania się osoby pozbawionej wolności, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej, należy odnotować odpowiednio w dokumentacji z przebiegu służby dowódcy zmiany lub w dokumentacji z przebiegu służby konwojowej.

§ 5. 1. Dowódca zmiany w trakcie bezpośredniej kontroli zachowania osoby pozbawionej wolności, w odstępach czasu nieprzekraczających 2 godzin, jest obowiązany do dokonywania oceny, czy jest konieczne dalsze stosowanie środka przymusu bezpośredniego w postaci umieszczenia w celi zabezpieczającej.

2. Zachowanie osoby pozbawionej wolności, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego w postaci umieszczenia w celi zabezpieczającej, podlega bezpośredniej kontroli przez funkcjonariusza wyznaczonego przez dowódcę zmiany, nie rzadziej niż co godzinę.

3. Zasad, o których mowa w ust. 2, można nie stosować wobec osoby pozbawionej wolności wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego w postaci umieszczonej w celi zabezpieczającej, gdy cela ta jest objęta monitorowaniem przez wewnętrzny system urządzeń rejestrujących.

4. Dowódcą zmiany jest funkcjonariusz kierujący zmianą w zakładzie karnym lub areszcie śledczym albo jego zastępca, a także funkcjonariusz kierujący zmianą w podległym im oddziale.

§ 6. 1. Zastosowanie środka przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej dokumentuje się w notatce służbowej.

2. Notatka służbową, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać:

- 1) służbowe dane identyfikacyjne osoby podejmującej decyzję o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej;
- 2) czas zastosowania środka przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej;

- 3) dane osoby, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej, a w przypadku braku możliwości ich uzyskania, podanie przyczyn, dla których odnotowanie tych danych nie było możliwe;
- 4) inne ważne okoliczności zdarzenia, a w szczególności informacje o ostrzeżeniu o możliwości zastosowania środków przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej oraz rodzaju i zakresie udzielonej pomocy medycznej;
- 5) podpis osoby sporządzającej notatkę;
- 6) uwagi i podpis kierownika jednostki.

3. Dane osoby, o których mowa w ust. 2 pkt 3, obejmują:

- 1) nazwisko, imię, imię ojca, datę urodzenia – jeżeli dotyczą osoby pozbawionej wolności;
- 2) nazwisko, imię, serię i numer dokumentu tożsamości – jeżeli dotyczą osoby, o której mowa w art. 19 ust. 4 ustawy, zwanej dalej „inną osobą”.

Rozdział 2

Izba izolacyjna

§ 7. O zastosowaniu i zaprzestaniu stosowania środka przymusu bezpośredniego w postaci izby izolacyjnej decyduje dyrektor zakładu poprawczego, w którym umieszczony jest nieletni.

§ 8. 1. Izba izolacyjna jest pomieszczeniem mieszkalnym wchodzącym w skład zakładu poprawczego.

2. Izba izolacyjna odpowiada następującym warunkom:

- 1) tynki wykonane z zaprawy cementowo-wapiennej, malowane farbą klejową lub emulsyjną, a od podłogi do wysokości 1,5 m malowane farbą olejną;
- 2) punkty świetlne umieszczone na suficie oraz gniazda wtykowe zainstalowane w niezbędnych miejscach;
- 3) podłoga trwała i zmywalna;
- 4) okna uchylne w grubości ściany muru o powierzchni w stosunku do powierzchni podłogi nie mniejszej niż 1:8, zabezpieczone na zewnątrz kratą z prętów lub płaskowników;
- 5) ogrzewanie zapewniające temperaturę według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych;
- 6) wentylacja grawitacyjna lub mechaniczna, z otworem wentylacyjnym, zapewniająca półtorakrotną wymianę powietrza w ciągu godziny;

- 7) łóżko jednoosobowe, szafki na rzeczy osobiste oraz stoły i taborety drewniane bez ostrych krawędzi – przytwierdzone na stałe do podłogi;
- 8) drzwi o solidnej konstrukcji z atestowanym zamkiem.

§ 9. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany na posterunku przy izbach izolacyjnych w wewnętrznej ochronie zakładu należy w szczególności:

- 1) systematyczne kontrolowanie zachowania nieletnich umieszczonych w izbie izolacyjnej niedopuszczanie do nielegalnych kontaktów z innymi nieletnimi i przeciwdziałanie próbom naruszenia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska;
- 2) codzienne kontrolowanie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych izby izolacyjnej;
- 3) wspomaganie, w razie uzasadnionej potrzeby, pracownika wyznaczonego do konwojowania nieletnich przebywających w izbie izolacyjnej w celu załatwienia spraw administracyjnych, badań i zabiegów lekarskich;
- 4) udzielanie wsparcia innym pracownikom wyznaczonym do dozoru nieletnich wykonujących prace porządkowo-gospodarcze;
- 5) przeprowadzanie szczegółowych przeszukań pomieszczeń izby izolacyjnej przed umieszczeniem w nich nieletnich oraz po opuszczeniu tych pomieszczeń przez nieletnich;
- 6) odnotowywanie w książce zmiany faktu przeszukania osobistego nieletniego przed umieszczeniem w izbie izolacyjnej;
- 7) zabezpieczenie prawidłowego pobytu nieletniego w izbie izolacyjnej, zgodnie z regulaminem zakładu lub schroniska;
- 8) przeprowadzanie kontroli pobieżnej nieletnich wychodzących z izby izolacyjnej i powracających do niej oraz w innych przypadkach wynikających z regulaminu zakładu lub schroniska;
- 9) zapewnienie ubezpieczenia innego pracownika przy otwarciu drzwi pomieszczeń izb izolacyjnych;
- 10) kontrolowanie w nieregularnych odstępach czasu zachowania się nieletnich w czasie ciszy nocnej;
- 11) współdziałanie z pracownikami pedagogicznymi w kształtowaniu właściwej postawy nieletnich i ich poprawnego zachowania.

§ 10. 1. Księgę ewidencji wychowanków (nieletnich) prowadzi się chronologicznie według daty przyjęcia wychowanka do zakładu (schroniska).

2. Do księgi ewidencji wpisuje się: imię i nazwisko wychowanka (nieletniego) przyjętego do zakładu (schroniska), datę i miejsce urodzenia, imiona i nazwiska rodziców oraz ich adres zamieszkania, jeżeli nie żyją – datę śmierci, imiona i nazwiska oraz adresy opiekunów prawnych, nazwę organu, do którego dyspozycji wychowanek (nieletni) pozostaje, adres dotychczasowego miejsca pobytu stałego (zameldowania), a jeżeli nie ma on stałego zameldowania, odnotowuje się, skąd przybył, datę przyjęcia do zakładu (schroniska) oraz datę i przyczynę skreślenia z ewidencji, nazwę i adres zakładu (schroniska), do którego wychowanek (nieletni) został przeniesiony, adres rodziców (opiekunów), którym został przekazany, adres i miejsce pracy – jeżeli wychowanek został usamodzielniony.

3. Księga ewidencji wychowanków (nieletnich) umieszczonych w izbie izolacyjnej zawierają: imię i nazwisko wychowanka (nieletniego), datę i godzinę umieszczenia, przyczynę umieszczenia, imię i nazwisko osoby podejmującej decyzję o umieszczeniu, uwagi i spostrzeżenia osób sprawujących opiekę nad wychowankiem (nieletnim) w czasie jego pobytu w izbie oraz datę i godzinę zwolnienia z izby.

Rozdział 3

Przepis końcowy

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 5 czerwca 2013 r.

MINISTER

SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego określonego w art. 27 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...).

Ustawą z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, wprowadzono dla Ministra Sprawiedliwości upoważnienie do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków, jakim powinna odpowiadać cela zabezpieczająca oraz izba izolacyjna, z uwzględnieniem ich, budowy i wyposażenia, w szczególności zapewniających wymaganą minimalną powierzchnię pomieszczeń cel lub izb oraz warunków lokalizacji ich pomieszczeń, okresu przechowywania, sposobu archiwizowania lub brakowania dokumentacji dotyczącej osób umieszczonych w celi zabezpieczającej oraz izbie izolacyjnej, a także formy tej dokumentacji, oraz warunków oraz organizacji umieszczania osób w celi zabezpieczającej oraz izbie izolacyjnej.

Rozwiązania przyjęte w projekcie wzorowane są na przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2010 r. w sprawie stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz użycia broni palnej lub psa służbowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej (Dz. U. Nr 147, poz. 983) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. Nr 124 poz. 1359, z późn. zm.)

W projekcie określono również sposób postępowania z dokumentacją dotyczącą umieszczenia osób w celi zabezpieczającej i izbie izolacyjnej.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy proces legislacyjny, zgodnie z wymogami § 11a ust. 1 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Przedmiot regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Przepisy rozporządzenia będą oddziaływać na funkcjonariuszy Służby Więziennej, pracowników zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz osoby umieszczane w celi zabezpieczającej i izbie izolacyjnej.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji społecznych następującym organizacjom:

- 1) Międzynarodowej Organizacji do Spraw Migracji,
- 2) Stowarzyszeniu Praw Człowieka im. Haliny Nieć,
- 3) Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,
- 4) Fundacji Ocalenie,
- 5) Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej,
- 6) Fundacji Instytutu na rzecz Państwa Prawa.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie spowoduje zwiększenia wydatków budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH¹⁾

z dnia

w sprawie umieszczania cudzoziemca w pokoju izolacyjnym

Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakim powinien odpowiadać pokój izolacyjny;
- 2) budowę i wyposażenie pokoju izolacyjnego oraz warunki jego lokalizacji;
- 3) rodzaje dokumentów dotyczących umieszczenia cudzoziemca w pokoju izolacyjnym;
- 4) sposób postępowania z dokumentacją dotyczącą cudzoziemca umieszczonego w pokoju izolacyjnym;
- 5) organizację umieszczania cudzoziemca w pokoju izolacyjnym.

§ 2. Pokój izolacyjny jest pomieszczeniem mieszkalnym wchodzącym w skład strzeżonego ośrodka, o którym mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 i Nr 191, poz. 1133 oraz z 2012 r. poz. 589 i 769).

§ 3. Pokój izolacyjny odpowiada następującym warunkom:

- 1) tynki wykonane z zaprawy cementowo-wapiennej, malowane farbą klejową lub emulsyjną, a od podłogi do wysokości 1,5 m malowane farbą olejną;
- 2) punkty świetlne umieszczone na suficie oraz gniazda wtykowe zainstalowane w niezbędnych miejscach;
- 3) podłoga trwała i zmywalna;

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. U. Nr 248, poz. 1491).

- 4) okna uchylne w grubości ściany muru o powierzchni w stosunku do powierzchni podłogi nie mniejszej niż 1:8, zabezpieczone na zewnątrz kratą z prętów lub płaskowników;
- 5) ogrzewanie zapewniające temperaturę według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych;
- 6) wentylacja grawitacyjna lub mechaniczna, z otworem wentylacyjnym, zapewniająca półtorakrotną wymianę powietrza w ciągu godziny;
- 7) łóżko jednoosobowe, szafki na rzeczy osobiste oraz stoły i taborety drewniane bez ostrych krawędzi – przytwierdzone na stałe do podłogi;
- 8) drzwi o solidnej konstrukcji z atestowanym zamkiem.

§ 4. 1. Pokój izolacyjny może być usytuowany w kontenerach.

2. Pokój izolacyjny, o którym mowa w ust. 1, odpowiada warunkom określonym w § 3.

§ 5. 1. Umieszczenie cudzoziemca w pokoju izolacyjnym dokumentuje się w notatce służbowej.

2. Notatka służbową, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać:

- 1) służbowe dane identyfikacyjne osoby podejmującej decyzję o umieszczeniu cudzoziemca w pokoju izolacyjnym oraz kierownika strzeżonego ośrodka;
- 2) czas na jaki cudzoziemiec został umieszczony w pokoju izolacyjnym;
- 3) dane cudzoziemca, którego umieszczono w pokoju izolacyjnym, a w przypadku braku możliwości ich uzyskania, podanie przyczyn, dla których odnotowanie tych danych nie było możliwe;
- 4) przyczyny umieszczenia cudzoziemca w pokoju izolacyjnym;
- 5) inne ważne okoliczności zdarzenia, a w szczególności informacje o ostrzeżeniu o możliwości zastosowania wobec cudzoziemca środka przymusu bezpośredniego w postaci umieszczenia w pokoju izolacyjnym oraz rodzaju i zakresie udzielonej pomocy medycznej;
- 6) podpis osoby sporządzającej notatkę;
- 7) uwagi i podpis kierownika strzeżonego ośrodka.

§ 6. Notatkę służbową, o której mowa w § 5 ust. 1, dołącza się do dokumentacji dotyczącej umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku.

§ 7. Cudzoziemca zakłócającego bezpieczeństwo i porządek w strzeżonym ośrodku, którego odizolowanie jest konieczne dla ochrony zdrowia lub życia osób przebywających

w strzeżonym ośrodku, umieszcza się w pokoju izolacyjnym na polecenie kierownika strzeżonego ośrodka lub upoważnionego funkcjonariusza.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 5 czerwca 2013 r.

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH**

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego określonego w art. 28 ust. 3 ustawy z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. ...).

Ustawą z dnia ... o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, wprowadzono do katalogu dostępnych funkcjonariuszom Straży Granicznej środków przymusu bezpośredniego nowy środek – pokój izolacyjny. Będzie on znajdował zastosowanie wobec cudzoziemca zakłócającego bezpieczeństwo i porządek strzeżonym ośrodku, o którym mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573, z późn. zm.), którego odizolowanie jest niezbędne dla ochrony zdrowia lub życia osób przebywających w tym ośrodku.

Rozwiązania przyjęte w projekcie wzorowane są na przepisach rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki i areszty w celu wydalenia oraz regulaminu organizacyjno-porządkowego pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia (Dz. U. Nr 190, poz. 1953) dotyczących, wchodzących w skład strzeżonego ośrodka, pokoi przeznaczonych dla cudzoziemców zakłócających bezpieczeństwo i porządek w strzeżonym ośrodku, których odizolowanie jest konieczne dla ochrony zdrowia i życia osób przebywających w ośrodku. Z uwagi na zbliżony charakter wskazanych pokoi do celi zabezpieczającej i izby izolacyjnej, które funkcjonują jako środki przymusu bezpośredniego, niezbędne stało się wyposażenie tych pokoi w identyczny status.

W projekcie określono również sposób postępowania z dokumentacją dotyczącą umieszczenia cudzoziemca w pokoju izolacyjnym.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Przedmiot regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Przepisy rozporządzenia będą oddziaływać na funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz cudzoziemców umieszczanych w strzeżonym ośrodku.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia przekazany zostanie do konsultacji społecznych następującym organizacjom:

- 1) Międzynarodowej Organizacji do Spraw Migracji,
- 2) Stowarzyszeniu Praw Człowieka im. Haliny Nieć,
- 3) Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,
- 4) Fundacji Ocalenie,
- 5) Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej,
- 6) Fundacji Instytutu na rzecz Państwa Prawa.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie spowoduje zwiększenia wydatków budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.